

JÁ A MŮJ SVĚT

prvouka pro 3. ročník

pracovní sešit

8. aktualizované
vydání

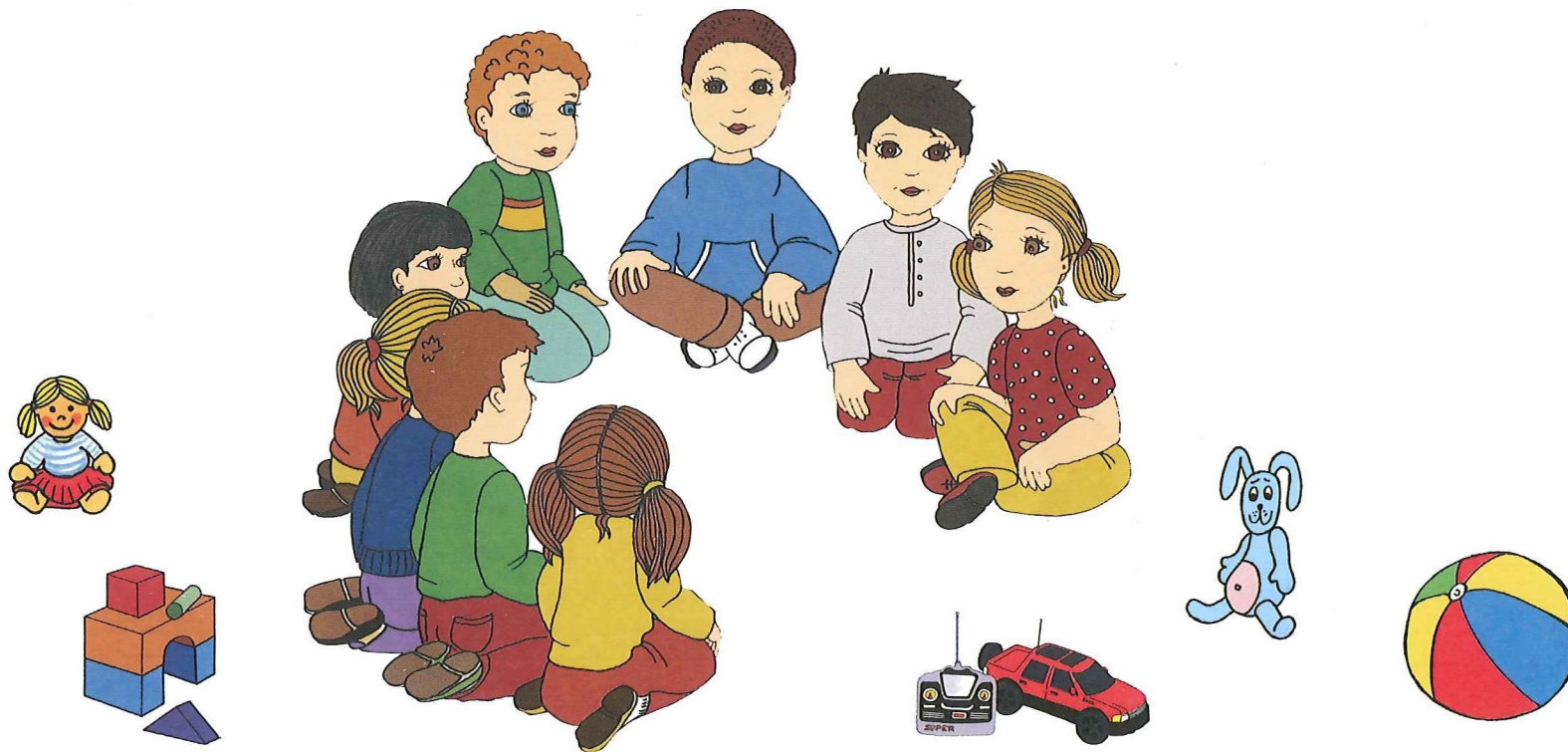

Věra Štiková

JÁ A MŮJ SVĚT

prvouka pro 3. ročník

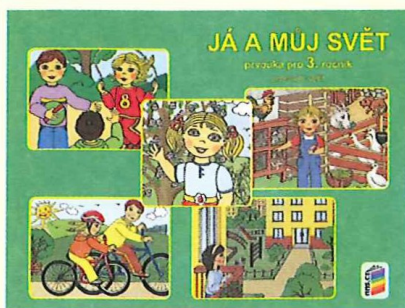
pracovní sešit

NOVÁ ŠKOLA, s.r.o.

Napsala: Mgr. Věra Štiková

Recenzentky: PaedDr. Hana Horká, CSc.; PaedDr. Blanka Janovská

Komu patříš?

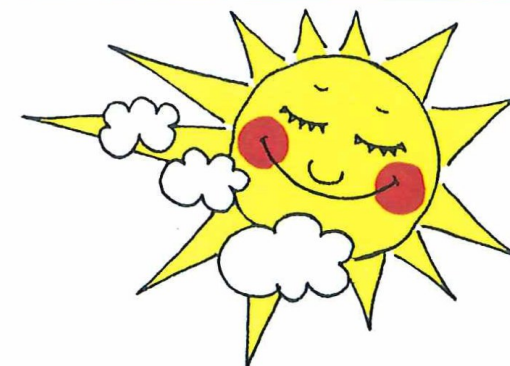
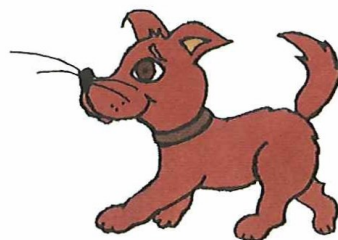
Jméno a příjmení: _____

Třída: _____

Adresa školy: _____

Pojďte s námi odhalit mnohá tajemství přírody, jejíž součástí jsme i my lidé.

Schválilo MŠMT čj. MSMT-45745/2013 dne 31. března 2014 k zařazení do seznamu učebnic pro základní vzdělávání jako součást ucelené řady učebnic pro vzdělávací obor Člověk a jeho svět s dobou platnosti šest let.

Illustrations © Andrea Schindlerová; Mgr. Alena Baisová; Ing. arch. Hana Berková; Jitka Krejčířiková

© NOVÁ ŠKOLA, s.r.o., 2014

ISBN 978-80-7289-564-9

OBSAH

1. ŠKOLA (doporučujeme: září)

Jsme kamarádi	5
Jak se k sobě chováme	6
Cesta do školy	7
Jsme chodci	8
1. Opakování – Škola	10
<i>1. Ájin zpravodaj „Škola“</i>	11

2. DOMOV (doporučujeme: říjen, listopad)

V naší obci	12
Plán obce	13
Návštěva ve městě	14
Dopravní ruch ve městě	15
Naše vlast	16
Kamarádi z Evropy	18
Krajina v okolí domova	19
Využití krajiny	20
Voda v krajině	21
Orientace v krajině	22
Péče o životní prostředí	23
2. Opakování – Domov	24
<i>2. Ájin zpravodaj „Domov“</i>	25

3. NÁŠ SVĚT (doporučujeme: listopad, prosinec)

Povolání	26
3. Opakování – Náš svět	27
<i>3. Ájin zpravodaj „Náš svět“</i>	28

4. VÁNOCE (doporučujeme: prosinec)

Moje rodina	29
4. Opakování – Vánoce	31
<i>4. Ájin zpravodaj „Vánoce“</i>	32

5. PODMÍNKY ŽIVOTA (doporučujeme: leden, únor)

Svět kolem nás	33
Lidské výtvořy	34
Voda	35
Vzduch	37
Půda	38
Teplo a světlo	39
Vesmír	40
Význam neživé přírody	41
5. Opakování – Podmínky života	42
<i>5. Ájin zpravodaj „Podmínky života“</i> ..	43

6. ŽIVOT V PŘÍRODĚ (doporučujeme: březen, duben)

Živé organizmy	44
Houby	45
Kvetoucí a nekvetoucí rostliny	46
Léčivé, jedovaté a zvláště chráněné rostliny	47
Užitkové rostliny	48
Části kvetoucích rostlin	49
Živočichové = zvířata + člověk	51
Stavba těla živočichů	52
Čím se živí živočichové	54
6. Opakování – Život v přírodě	56
<i>6. Ájin zpravodaj „Život v přírodě“</i>	57

7. ZDRAVÍ (doporučujeme: květen, červen)

Jak rosteme a vyvíjíme se	58
Pečujeme o své zdraví	61
Žijeme zdravě	62
Jak vnímáme své okolí	63
Společné znaky s ostatními živočichy ..	64
Co je nebezpečné	65
Člověk v tísní	66
Cítit se v bezpečí	68
7. Opakování – Zdraví	70
<i>7. Ájin zpravodaj „Zdraví“</i>	71
<i>Kvíz: Co jsme se s Ájou naučili</i>	72
<i>Řešení vybraných úkolů</i>	73

Poznámka pro učitele

Pracovní sešit Já a můj svět pro 3. ročník je učebním materiálem k učebnici **Já a můj svět pro 3. ročník**. Tematické zpracování pracovního sešitu i učebnice vám umožní probírat témata během školního roku variabilně.

V každém z témat je učivo zpracováno od **nejjednodušších poznatků ke složitějším**.

Úkoly k učebnici jsou řazeny průběžně a označeny . Na konci pracovního sešitu najdete **stránky s opakovacími úkoly k vystřížení**. Po dokončení kapitoly žáci vystříhnou úkoly k danému tématu. Odpovědi na ně si sami vyhledají v učebnici. Na straně 70 najdete i návod na složení krabičky, do které si žáci kartičky uloží. Mohou s nimi potom pracovat i kdykoli během roku.

Odkazy na strany učebnice, kde můžete vyhledat informace potřebné ke splnění úkolů, najdete v závěru každé strany.

Úkoly jsou koncipovány tak, aby byly v souladu s RVP ZV:

- vycházejí z *vlastních zkušeností žáků a poznávání jejich nejbližšího okolí* (úkoly označené) ,
- *žáci poznávají sebe a lidi ze svého okolí a vnímají základní vztahy ve společnosti* (úkoly označené) ,
- *pozorují věci a děje a jejich vzájemné vztahy v souvislostech* (úkoly označené zkratkou vyučovacích předmětů) ,
- *pracují tvořivě, pro přiblížení tématu učiva stavíme na hře* (úkoly označené) .

V úkolech označených se děti naučí některá probraná slova v angličtině.

Na konci každého tématu je zařazeno průběžné opakování – úkoly se **symbolem tužky**.

Za opakovacími úkoly následuje propojení probraného tématu s učivem ostatních předmětů v **mezipředmětových úkolech** zpracovaných formou „**Ájina zpravodaje**“.

Téma končí **přehledem očekávaných výstupů** – výsledků práce, kterých byste měli dosáhnout. Vyhodnotíte, jak jste pracovali, pro žáky a rodiče barevně vyznačíte, v čem by si mohli žáci své znalosti a dovednosti ještě zdokonalit.

Připravili jsme pro vás také strany s **tematickými projekty**.

Přejeme vám, abyste prožili spoustu příjemných chvil s našimi **novými učebními materiály**.

Učebnice Já a můj svět pro 3. ročník je součástí ucelené řady Já a můj svět pro výuku prvouky v 1. období RVP ZV (1.–3. ročník).

Kapitoly pracovního sešitu s odkazy na odpovídající strany učebnice:

1. Škola Škola 5–11 učebnice 7–9	2. Domov Domov 12–25 učebnice 10–19	3. Náš svět Náš svět 26–28 učebnice 20–21	4. Vánoce Rodina 29–32 učebnice 22–23	5. Podmínky života Neživá příroda 33–43 učebnice 24–35	6. Život v přírodě Příroda 44–57 učebnice 36–63	7. Zdraví Zdraví 58–71 učebnice 64–77
---	--	--	--	---	--	--

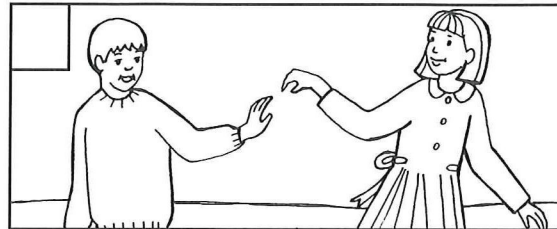
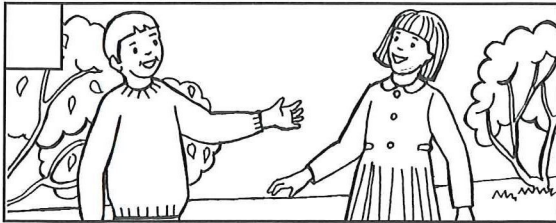
1. ŠKOLA

Jací jsou vaši kamarádi?

JSME KAMARÁDI

ČJ Očíslujte obrázky rozhovoru v pořadí, jak následovaly po sobě.

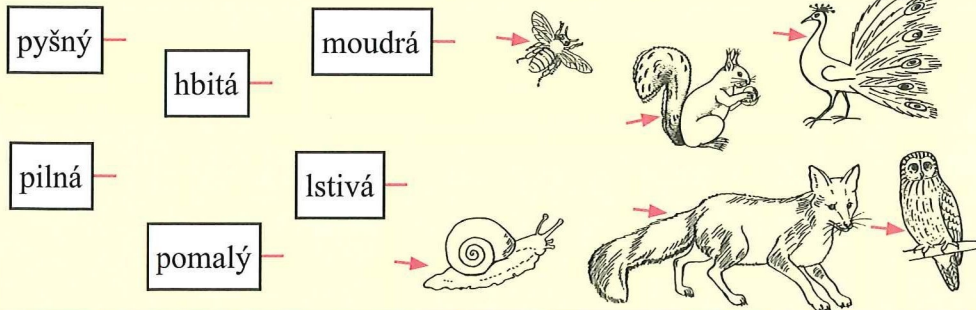

Ke každému obrázku připište věty, které mohly děti v rozhovoru použít:

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____

Spojte vlastnosti se zvířaty, kterým bývají připisovány.

a) Které z těchto vlastností by měl mít váš kamarád?

_____

_____

b) Napište další kladné vlastnosti: _____

_____

_____

Doplňte: Člověka bychom měli posuzovat pouze podle jeho **povahových** *v*_____. Každý z nás má jak *d*_____ (kladné), tak i některé *š*_____ (záporné) povahové vlastnosti. Nikdo není dokonalý.

kamarád – friend [frend]

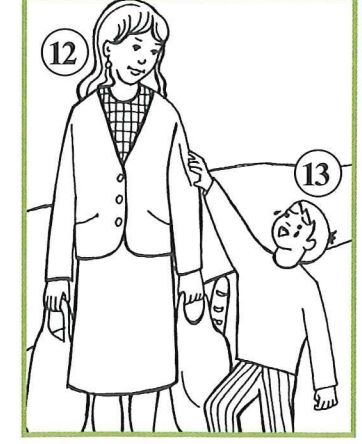

Umíte se k sobě pěkně chovat?

JAK SE K SOBĚ CHOVÁME

Jak se lidé na obrázcích chovají? Obrázky vybarvěte. Vypište čísla osob, které se chovají nevhodně: _____.

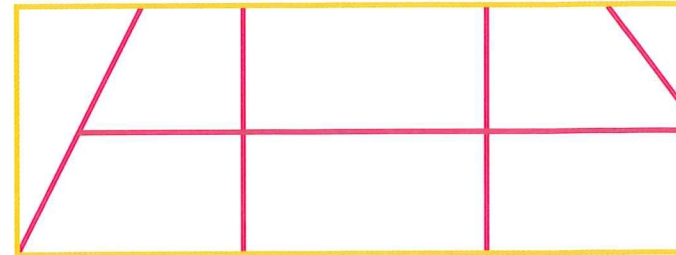
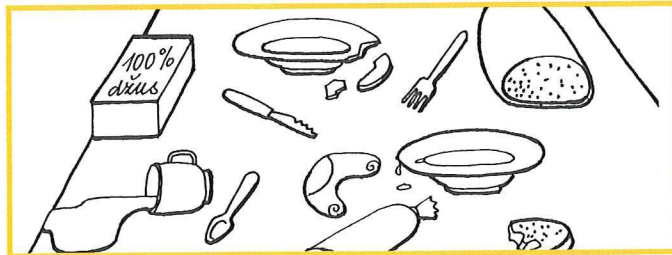

Co se vám líbí na chování kamarádů: _____.

Co se vám nelíbí na chování kamarádů: _____.

Vysvětlete, co je nevhodného na prvním stole. Vystříhněte a nalepte obrázek pěkně upraveného jídelního stolu.

Doplňte: Všichni bychom se měli chovat podle určitých pravidel slušného *ch* _____ (zásad, jak se chovat).

přátelství – friendship ['frendʃɪp]

Popište svoji cestu do školy.

CESTA DO ŠKOLY

Doplňte neúplné věty. Nehodící se údaje škrtněte.

Naše škola se nachází na ulici

_____

v obci _____.

Do školy **chodím sám (sama) / v doprovodu rodičů / s kamarády.**

Jste cyklistou a za jízdy potkáváte uvedené dopravní značky. **Dopíšte** jejich **názvy** a vysvětlíte, co znamenají. **Vybarvěte** je.

		①	D		
②	H				
	③	Z			
④	P				
⑤	S				

přednost v jízdě

pozemní komunikace

vjezdu jízdních kol

pro chodce

pro cyklisty

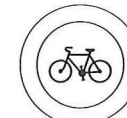
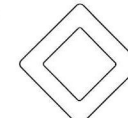
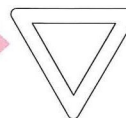
①

②

③

④

⑤

Tajenka: To je   !

Má Ája dobře vybavené jízdní kolo pro jízdu na silnici? Jak máte vybavené jízdní kolo vy? Nakreslete své kolo do sešitu.

Doplňte: Cestou do školy i ze školy se setkáváme s různými nebezpečnými dopravními situacemi. Účastníky provozu jsou nejen

ř _____, ale také *e* _____ a *ch* _____.

Ten zabezpečují **dopravní značky** a **semafony**.

škola – school [sku:l]

Projektová hodina ve skupinách

Víte, co nám říkají dopravní značky? Vyjmenujte ty, které znáte.

JSME CHODCI

- 1 Vyberte jednu ze dvou možností, jak přecházíte vozovku. Podtrhněte ji.
pouze na zelenou / na červenou   nejprve se rozhlédneme / nemusíme se rozhlížet   co nejrychleji / pomalu

- 2 Vybarvěte značky, na kterých najdete přechod pro chodce. Popište, co znamenají.

Informuje nás, že

_____

_____

_____

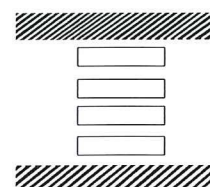

Je výstrahou

pro řidiče, že

_____

_____

Je na vozovce

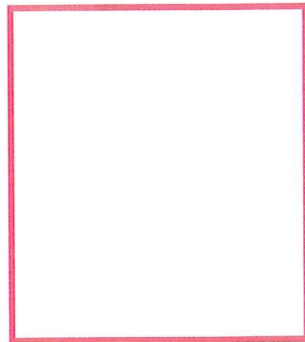
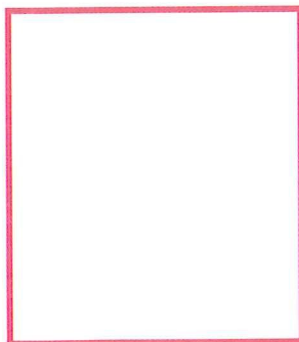
připravena pro

_____

_____

- 3 Vystřihněte, sestavte a vlepťte obrázky.

Dejte do kroužku obrázků, na kterém děti přecházejí vozovku bezpečně.

Odpovězte.

Je-li v blízkosti přechod, podchod nebo nadchod, musí chodec přecházet vždy tudy?

_____

Co musíte udělat před vstupem na vozovku?

_____

Proč je důležité chodit při špatné viditelnosti po silnici v dobře viditelném oblečení?

_____

_____

doprava – traffic ['træfik]

④ Co říkají světelné signály? Vybarvěte a popište je.

Stůj!

Smíte / Nesmíte vstoupit do vozovky. Pokud se zelená změní na červenou, když přecházíte, **můžete / nemůžete** dokončit přecházení.

Volno.

Smíte / Nesmíte vstoupit do vozovky a přecházet.

⑤ Poznáte podle obrázku, na které nebezpečí upozorňují tyto výstražné značky? Spojte, co k sobě patří.

Odlétávající štěrky

Padající kamení

Železniční přejezd bez závor

Náledí

Práce na silnici

Napište nebezpečná místa v okolí školy a domova, kde musíte být opatrní: _____

_____

_____

⑥ Vystříhnete a nalepte názvy značek. Uved'te, co vám tyto značky zakazují, přikazují, o čem vás informují nebo na co vás upozorňují.

něco zakazují

_____

něco přikazují

_____

informují

_____

dávají výstrahu

_____

Zákaz vjezdu jízdních kol

Děti

Přechod pro chodce

Stezka pro cyklisty

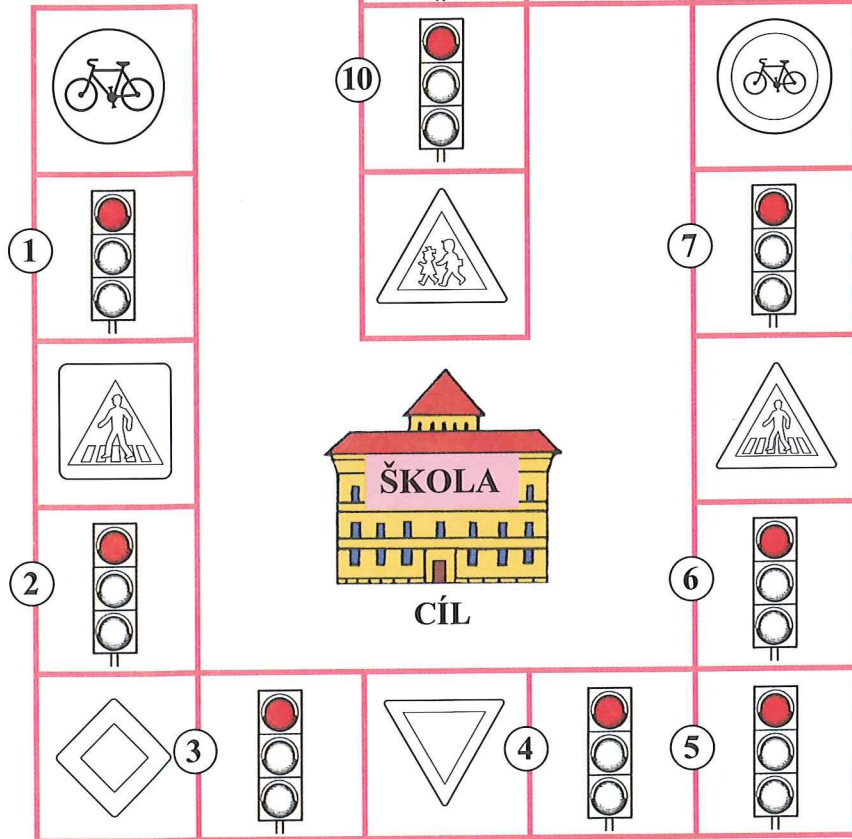
1. OPAKOVÁNÍ – ŠKOLA

1

Na stezce pro cyklisty na vás čekají úkoly u semaforů, kde svítí červená. Po jejich vyřešení můžete postupovat dál do cíle.

START

2

Vybarvěte v herním plánu všechny dopravní značky. Zkontrolujte je pomocí učebnice (str. 8). Vysvětlete, co nám říkají.

- 1 Podle čeho posuzujeme kamaráda?
Podle jeho *vr* _____.
- 2 Kdo je účastníkem provozu? Jsou to *ř* _____,
v _____ a *ch* _____.
- 3 Zákaz vjezdu je zákazová dopravní značka, která řidičům něco *vr* _____.
- 4 Vozovku přecházíme, když na semaforu svítí *vr* _____.
- 5 Pokud svítí na semaforu červená, musíme *v* _____.
- 6 Při jízdě v dopravním prostředku se k ostatním cestujícím chováme *v* _____.
- 7 Před přecházením vozovky se musíme *vr* _____.
- 8 Vozovku přecházíme po vyznačeném *vr* _____
pro *ch* _____.
- 9 Na kole nejezdíme po *ch* _____, aby nebyli ohroženi chodci.
- 10 Při jízdě na kole máme na hlavě vždy nasazenou ochrannou *vr* _____.

1. ÁJIN ZPRAVODAJ „ŠKOLA“

Připravte články do svého třídního nebo školního zpravodaje na téma „Škola“.

ČJ 1. Úvodník. Škrtněte chybné slovo a vedle věty **napište** slovo, kterým je nahradíte.

- Tam, kde je chodník, chodec nemusí užít chodníku. _____
- Tam, kde není chodník, chodec chodí při pravém okraji vozovky. _____
- Chodec může vstoupit na vozovku bezprostředně před blížícím se vozidlem. _____
- Cyklista mladší osmnácti let nemusí mít na hlavě řádně připevněnou ochrannou přilbu. _____
- Na kole se může jezdit po chodníku. _____

ČJ 2. Rozhovor. Chodíte rádi do školy? Co se vám ve škole líbí a co ne? **Přečtěte si** odpovědi Ájiniých kamarádů.

Rád cvičím v tělocvičně.

Každý den se těším hlavně do školní jídelny, kde obědváme.

Nejvíc se těším do školní družiny, kde si hrajeme.

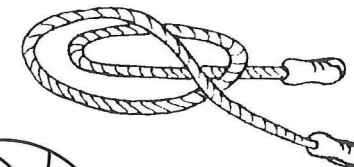
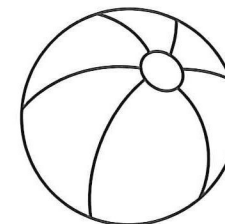
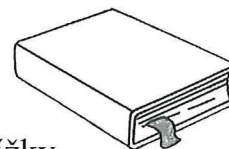
Ráda se učím v naší třídě.

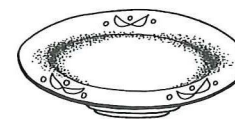
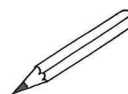
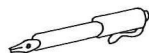
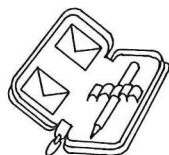
Často chodím do knihovny. Půjčuji si tam zajímavé knížky.

Líbí se mi v kabinetu. Pomáhám paní učitelce připravovat učební pomůcky.

Červeně **podtrhněte** názvy místností ve škole. Modře označte názvy činností, které zde Ájini kamarádi dělají.

5. Orientovat se v nejbližším okolí školy. Vědět, která místa a situace mohou být nebezpečné, a umět se v nich chovat. 6. Ovládat základní pravidla silničního provozu jako chodec a cyklista a dodržovat je. 7. Rozlišit dopravní značky podle tvaru a barvy.

2. DOMOV

V NAŠÍ OBCI

Máte ve své obci nějaké oblíbené místo?

Vybarvěte věty, které popisují obec, kde žijete.

Vesnice jsou menší než města.

Bydlí zde méně obyvatel než ve městě.

Lidé zde mají postaveny většinou rodinné domy.

Je tu mnoho obchodů a obchodních domů.

Ve městě sídlí úřady, nemocnice, školy, banky.

Je tady zdravější životní prostředí než ve městě.

Jezdí zde stovky aut.

Město je velká obec s mnoha obyvateli.

Ve vesnici bývá obecní úřad, menší obchod a kostel.

Pohyb po městě umožňuje lidem městská hromadná doprava – např. autobusy, tramvaje a trolejbusy.

Popište obec, ve které bydlíte se svojí rodinou.

V učebnici (str. 10–12) **porovnejte** život ve městě s životem na vesnici.

Doplňte: Žijeme v   . Uprostřed polí a luk nebo v blízkosti lesů leží **malé obce** – říkáme jim   .

Velké obce s počtem obyvatel vyšším než 3 000 nazýváme   .

město – town [taun]

Kam chodíte ve své obci nejčastěji?

PLÁN OBCE

a) **Rozluštěte** slova v domečku a podle nich potom **dopíšte** svoji adresu.

b) Na volné řádky **pište** odpovědi na otázky.

ínevolso _____

ínemjířpaonémj _____

olsíčaeecilu _____

cebo _____

olsíčícavorěms

Kam chodíš rád (ráda) na procházku? _____

Kam chodíš do knihovny? _____

Kde nakupuješ? _____

Kam chodíš k lékaři? _____

Ke komu chodíš nejraději na návštěvu? _____

Do kterého divadla chodíš rád (ráda)? _____

Kam chodíš do školy? _____

Kam si chodíš hrát? _____

Z papíru formátu A5 **vystřihněte** podobný domeček, do kterého napíšete svoji adresu. Sedněte si společně do kruhu. Do středu na zem umístěte jeden barevný domeček. Ten bude představovat budovu vaší školy. **Vyznačte** společně místo, kam si chodíte se třídou hrát.

Nalepte svůj papírový dům. Střídavě popisujte svoji každodenní cestu ze školy domů.

Doplňte: Každý dům má svou *a* _____. Patří do ní název ulice, číslo domu a název obce. V některých vesnicích ulice nejsou, adresa proto obsahuje pouze název vesnice a číslo *d* _____.

vesnice – **village** ['vilidž]

Které velké město jste navštívili?

NÁVŠTĚVA VE MĚSTĚ

Poznáte, do kterého města Ája cestovala? Těšila se, až se sveze metrem. **Vystřihněte a složte** obrázek. **Nalepte** ho do sešitu.

jela

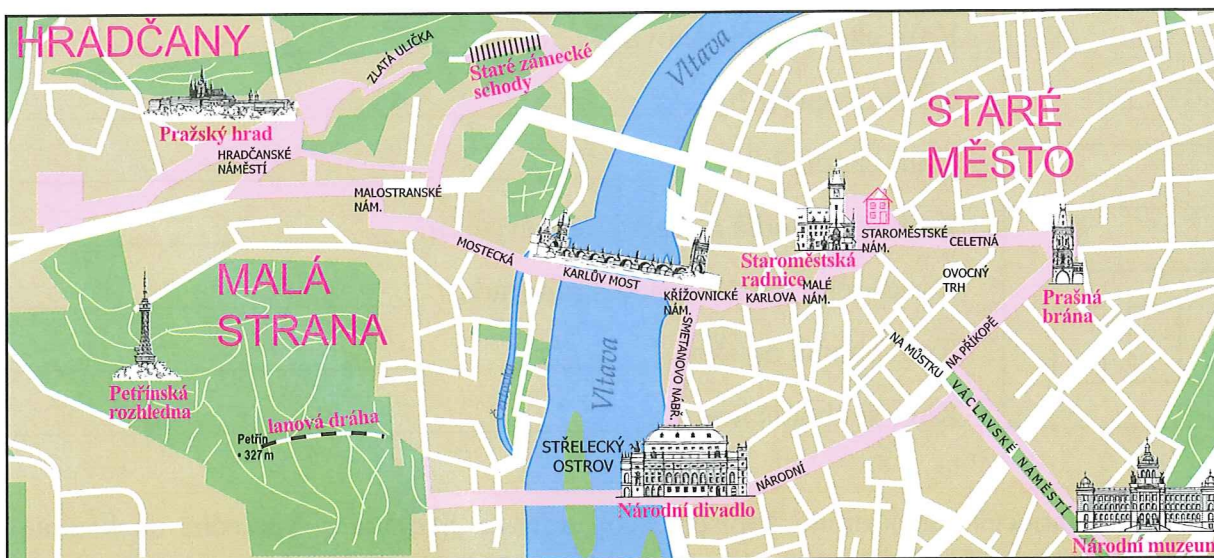
ke kamarádce Evě

do

Prohlédněte si části města, kde Eva žije. Červený dům představuje místo, kde bydlí. Obrázky jsou vyznačena místa, kam by se chtěla Ája podívat. **Popisujte**, kudy k nim vede cesta od Evina domu.

Vyberte jednu z možností:

Město je **velká** / **malá** obec s **mnoha** / **několika** obyvateli. Centrum města je střed města, který je jeho **nejstarší** / **nejmladší** částí. Nachází se zde **náměstí** / **náves**.

Velká / **Malá** města jsou rozdělena na několik částí se samostatným pojmenováním. V každé z nich najdete často i více **náměstí** / **návsí**.

Na náměstí stává radnice, kostel a jiné historické budovy, někdy také **kašna** / **koupaliště**.

Dalšími velkými městy po Praze podle počtu obyvatel i podle rozlohy jsou Brno a Ostrava. Vyhledejte je na mapě. Cestujete často se svými rodiči? Ve kterém městě se vám líbilo nejvíc? Vysvětlíte proč.

Doplňte: Ve městech žije většina obyvatel naší země. Největším a zároveň hlavním městem země, v níž žijeme, je _____.

velké město – city ['siti]

Jaké dopravní prostředky znáte?

DOPRAVNÍ RUCH VE MĚSTĚ

Jaká dodržujete pravidla slušného chování při jízdě dopravními prostředky? Pokud je věta pravdivá, vybarvěte obdélník s touto větou červeně.

① Před jízdou si musím zakoupit jízdenku.	④ Při nástupu i výstupu dám přednost starším lidem.
② Se zmrzlinou nenastupuji.	⑤ Uvolním místo starším lidem.
③ Tyče v dopravních prostředcích slouží k houpání.	⑥ Při výstupu se tlačím a všechny porazím.

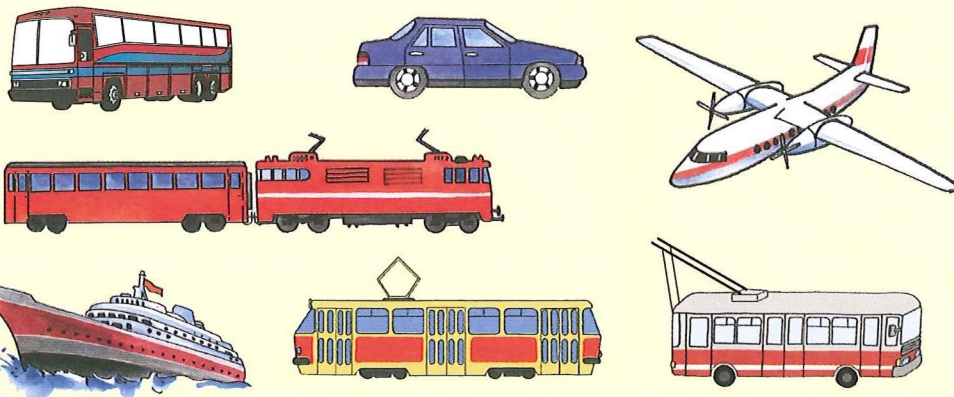

Vyberte s Ájou jednu z možností:

Chystám se přejít vozovku. Zastavím se na kraji chodníku. Podívám se nejdříve **nalevo / napravo**, pak **nalevo / napravo**. Podívám se ještě jednou **doleva / doprava**. Je-li vozovka prázdná, **pomalů / rychle** vyrazím. Při přecházení vozovky se **rozhlížím / nerozhlížím** na obě strany. Přejdu vozovku, aniž bych se zastavovala. **Smím / Nesmím** vstoupit na vozovku bezprostředně před blížícím se vozidlem. **Musím / Nemusím** dát přednost tramvaji.

Ve čtyřsměrce vyhledejte názvy dopravních prostředků.

L	T	R	O	L	E	J	B	U	S	S	T
O	Vypište pouze dopravní prostředky městské hromadné dopravy:									U	R
Ď										B	A
K										O	M
A										T	V
L										U	A
V	L	E	T	A	D	L	O	T	U	A	J

Doplňte: Po městě jezdíme autem a městskou hromadnou dopravou – např. *a* _____, *A* _____

a *A* _____. V Praze jezdí pod zemí *m* _____.

jízdenka – **ticket** ['tikit]
autobus – **bus** [bʌs]

tramvaj – **tram** [træm]
trolejbus – **trolleybus** ['trɒlibʌs]

Co víte o své vlasti?

NAŠE VLAST

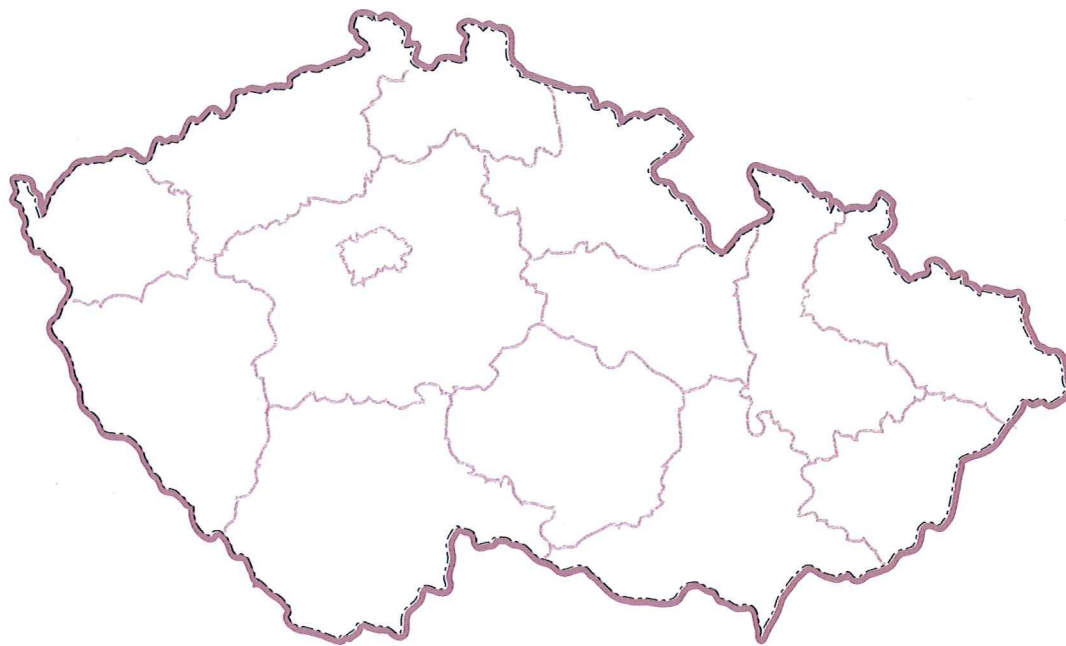
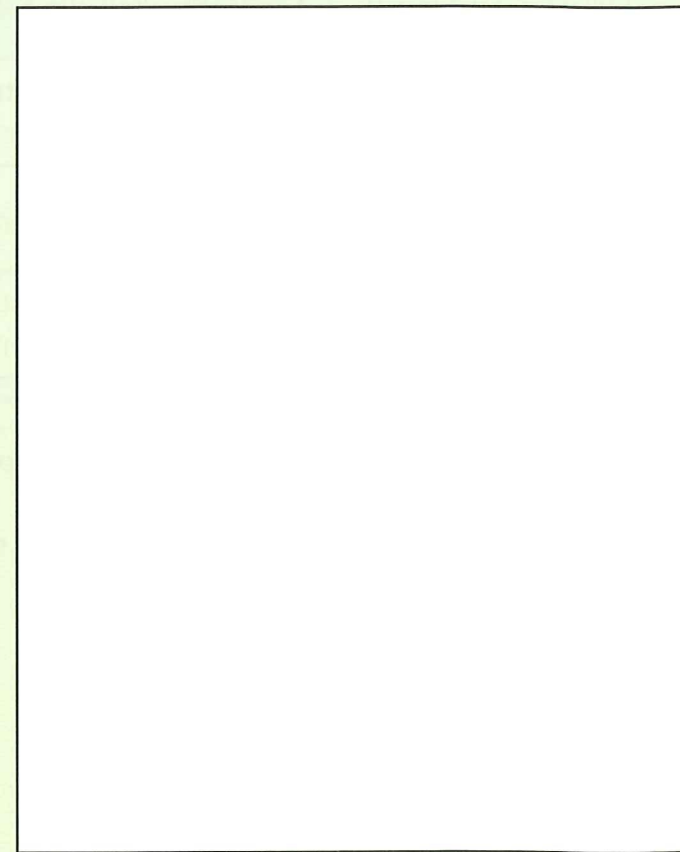

Pracujte s učebnicí.

- 1 Vybarvěte a pojmenujte kraj, ve kterém žijete.
- 2 Pojmenujte krajské město svého kraje.
- 3 Vyznačte a pojmenujte svoji obec.

Nakreslete místo z naší vlasti, které máte rádi.

mapa krajů České republiky

Doplňte: Česká republika je naše *vr* ..... *č* ..... *vr* ..... je rozdělena na **14 menších územních celků** – *kr* ..... Každý kraj má své krajské město. Naše největší město *p* ..... je samostatným krajem.

Česká republika – the Czech Republic [dø ček ri'pablik]

V osmisměrce vyhledejte slova, která ve větách chybí.

Česká republika je naše vlast. Úředním jazykem našeho státu je č_____. Státními symboly jsou např.: š_____
u_____, š_____, u_____.

Hlavním městem státu je největší a nejlidnatější město u nás – Praha. V Praze sídlí u_____ České republiky.

Pražský hrad je sídlem u_____. Česká republika leží v Evropě. Je součástí Evropské u_____.

V	S	T	Á	T	N	Í	H	Y	M	N	A	S
P	L	O	U	R	S	K	P	D	A	A	L	T
R	T	Á	K	L	P	N	N	O	O	U	I	Á
E	R	L	D	P	T	T	E	E	K	A	E	T
Z	S	S	O	A	O	O	U	R	K	P	S	N
I	Z	B	D	T	A	N	I	T	Š	E	Č	Í
D	S	Z	M	E	P	O	T	K	H	V	R	Z
E	S	T	I	K	O	P	O	T	K	O	R	N
N	T	N	O	U	S	I	A	K	D	N	Z	A
T	U	K	N	P	E	N	E	P	V	F	T	K
A	S	T	Á	T	N	Í	V	L	A	J	K	A

Tajenka: Rozluštěním vznikl obrázek š_____
u_____. Správně ji vybarvěte.

Na str. 16 vystříhněte a složte státní vlajku. Kde a kdy ji můžete spatřit?
 Nalepte si ji do sešitu.

Pracujte ve skupinách. Na mapě vyhledejte Prahu. **Doplňte:**

V jakém kraji se nachází? _____

Která řeka Prahou protéká? _____

Jakými dopravními prostředky byste se mohli do Prahy dopravit z vaší obce? _____

Zjistěte: Praha je vzdálena od naší obce _____ km.

Doplňte: Hlavní město České republiky je Praha. V Praze sídlí u_____, u_____ a u_____.

Státními symboly České republiky jsou např. velký a malý státní u_____, státní u_____ a státní u_____.

Projektová hodina ve skupinách

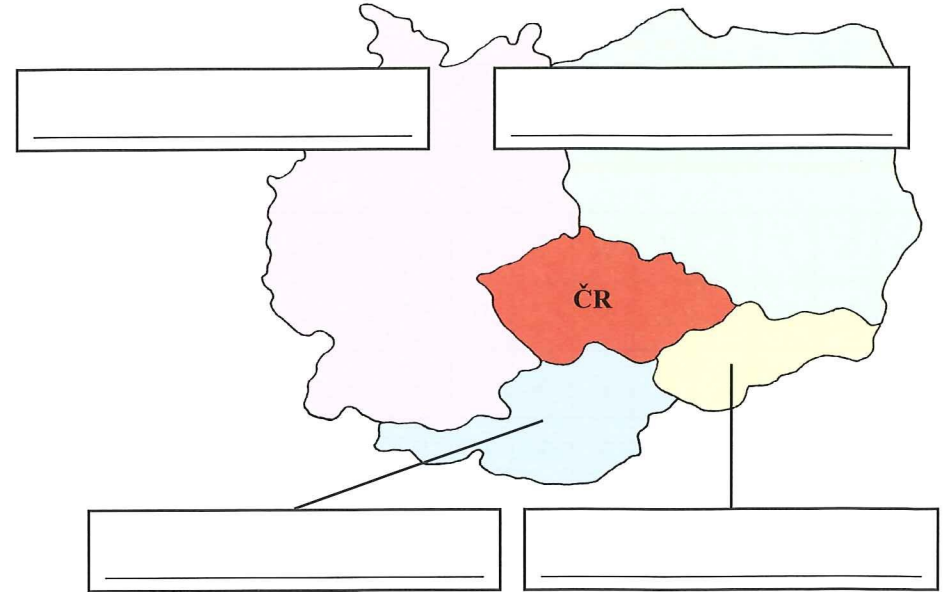
Které státy sousedí s Českou republikou?

KAMARÁDI Z EVROPY

1) Podle obrázku **dopíšte** názvy sousedních států České republiky.

2) **Rozdělte se do skupin.** Paní učitelka (pan učitel) vám zadá některý ze států sousedících s ČR. V učebnici a encyklopediích o něm každá skupina vyhledá informace, aby mohla splnit následující úkoly:

1. Namaluje vlajku.
2. Popíše, kde leží. (Se kterými zeměmi sousedí.)
3. Zjistí název hlavního města země.
4. Shromáždí informace o některých zajímavostech této země.

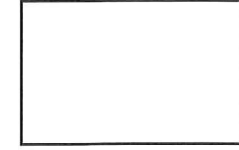
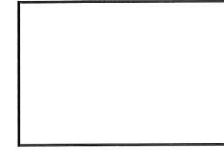
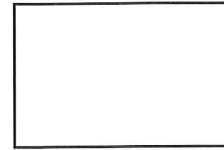
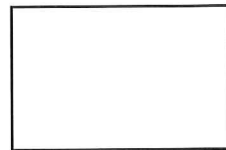

Německo

Polsko

Slovensko

Rakousko

Hlavní město: _____

Doplňte:

Česká republika hraničí se čtyřmi státy: *N* _____, *P* _____, *S* _____ a *R* _____.
Společně s většinou evropských zemí je ČR součástí **Evropské unie (EU)**. Je to společenství států, které si vzájemně pomáhají.

stát, země – **country** ['kantri]

Jak vypadá krajina v okolí vašeho domova?

KRAJINA V OKOLÍ DOMOVA

Povrch krajiny

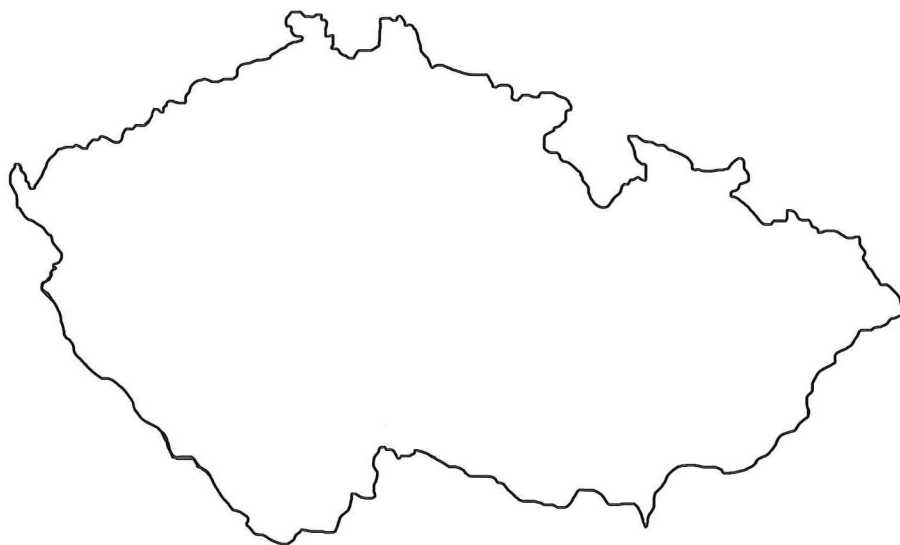
se s , a vypravili na , odkud měli hezký výhled do okolní krajiny. Pod nimi se rozprostírala nížina. V dálce se tyčily vrcholky pohoří Krkonoše.

Naší nejvyšší horou je Sněžka. Zjistěte: Její nadmořská výška je: _____ metrů n. m.

Prohlédněte si mapu a všimněte si, jakou barvou jsou znázorněny nížiny a jakou vysočiny. Uvedenou mapku ČR podle ní vybarvěte.

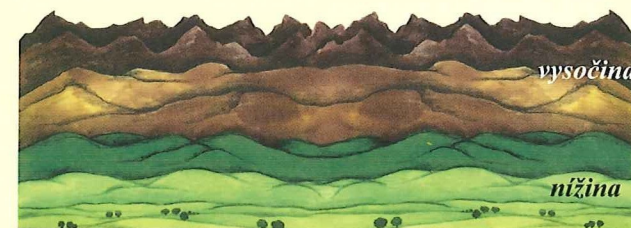
Podle nadmořské výšky dělíme krajinu na nížiny a vysočiny. Vytvořte dvojice a vybarvěte je pomocí barev, kterými bývají vyznačeny v mapách.

nížina

plochá, rovná,
málo členitá

vysočina

kopcovitá se svahy
obrostlými lesy

Doplňte: naší země je **rozmanitý**. Výšku krajiny **měříme** v   . Porovnáváme ji s hladinou moře, proto jí říkáme **nadmořská výška**.

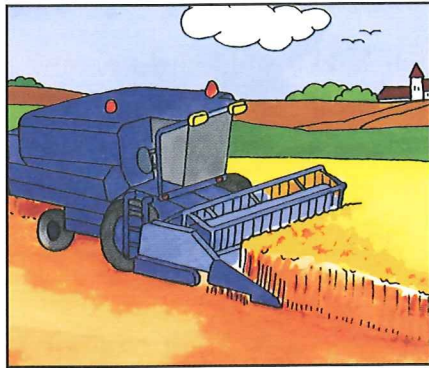
hora – **mountain** ['mauntin]

Jak je využívána krajina kolem vás?

VYUŽITÍ KRAJINY

Podle obrázků **popisujte**, jak lidé využívají krajinu ve svůj prospěch. Uveďte další příklady.

lesnatá

průmyslová

zemědělská

Vystříhnete a nalepte názvy krajiny podle jejího využití. Vybarvete dvojice, které k sobě patří.

krajina

krajina využívaná např. pro těžbu dřeva

krajina

např. krajina s výrobními podniky

krajina

krajina využívaná pro pěstování užitkových rostlin nebo pro chov hospodářských zvířat

Jaká krajina se nachází v okolí vašeho bydliště? V úkolu s kašpárkem dejte do kroužku odpovídající popis. **Napište**, jak lidé krajinu ve vašem okolí využívají: _____

Doplňte: Krajinu člověk přetvořil pro svoje potřeby jako   ,   ,   .

krajina – landscape ['lændskeip]

Kam chodíte k vodě?

VODA V KRAJINĚ

Přečtěte si, kde se Ájini kamarádi ve svém okolí setkali s vodou. Modře **podtrhněte** názvy vodních nádrží a toků.

lovila s tátou ryby u rybníka

plul lodičkou podzemní říčkou Punkvou v jeskyni Moravského krasu

jezdil loďkou po jezeře

plula s rodiči parníkem po přehradě

plavila se s mámou po řece Sázavě

lovil pstruhy v potoce

Napište názvy vodních nádrží a toků, které jsou ve vaší obci a v jejím nejbližším okolí: _____

Doplňte: Vodní nádrže a toky jsou na mapě vyznačeny *mv* _____ barvou.

voda – water [ˈwo:tə]

2. OPAKOVÁNÍ – DOMOV

1

Odpovědi na otázky 1–14 napište do tajenky.

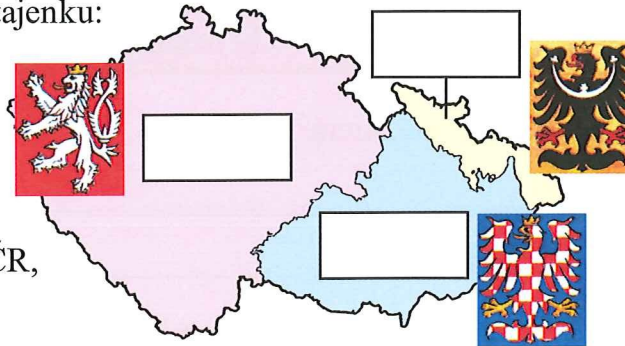
1. Lev na velkém státním znaku České republiky symbolizuje území Čech, Moravy, nebo Slezska?
2. Které zvíře je společně se lvem na velkém státním znaku České republiky?
3. Jak nazýváme velké obce s počtem obyvatel nad 3 000?
4. Jak říkáme 14 územním celkům České republiky?
5. Jak se nazývá centrum města, které tvoří jeho nejstarší část?
6. Kdo sídlí na Pražském hradě?
7. Který dopravní prostředek MHD jezdí pod zemí?
8. Jak se nazývá hlavní město České republiky?
9. Jakou vodu pijeme?
10. Které město je druhé největší v ČR co do počtu obyvatel?
11. Která řeka protéká Prahou?
12. Koho přivoláte k nehodě pomocí telefonního čísla 150?
13. Co je jednou z částí povinného vybavení jízdního kola?
14. Co nadepisujeme na obálku dopisu?

Po doplnění slov rozluštíte tajenku:

_____

_____

Vystříhněte názvy zemí, na které se dříve dělilo území ČR, a nalepte je do mapy.

1								
2	O	R						
3								
4		R		J				
5								
6								
7								
8								
9	P	I	T					
10		R		O				
11								
12								
13	Z	V						
14			R					

Slezsko

Morava

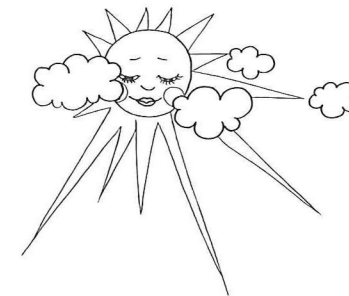
Čechy

2. ÁJIN ZPRAVODAJ „DOMOV“

Připravte články do svého třídního nebo školního zpravodaje na téma „Domov“.

ČJ 1. Napište společně vše, co víte o své obci. Úkoly si rozdělte do skupin.

1. Žijete ve městě, nebo na vesnici? Jak se vaše obec nazývá?
2. Kde sídlí obecní úřad? Jak se jmenuje starosta vaší obce?
3. Které obce leží v blízkosti vaší obce?
4. Leží vaše obec v nížině, nebo na vysočině? Vyhledejte na mapě, jak se tato nížina (vysočina) nazývá. Které vrcholy se nacházejí v blízkém okolí? Kterým směrem od vaší obce leží? (Na kterou světovou stranu?)
5. Které řeky protékají vaším krajem? Kam se vlévají? Nalézá se zde rybník (přehrada, jezero)?
6. Je půda v okolí úrodná? Vyjmenujte užitkové rostliny, které zde zemědělci pěstují.
7. Je krajina v okolí vašeho domova průmyslová? Víte, jaké výrobky se ve výrobních podnicích ve vaší obci vyrábějí?
8. Jsou v místě vašeho bydliště památná místa nebo přírodní zajímavosti? Uveďte příklady.

ČJ 2. Ájino vyprávění: U nás na poli

V tuto dobu jsou pole u nás většinou holá. Nad sklizeným polem se vznáší káně. Loví tu hraboše, kteří si před zimou udělali zásoby zrní pod zemí.

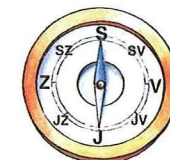
Na poli za školou zůstala po sklizni slunečnic spousta slunečnicových semínek. Nalétávají na ně ptáci. Je to jejich oblíbená potrava. Na pole k babičce na Vysočinu jezdíváme na podzim sklízet brambory.

Popište okolí svého domova s rostlinami a živočichy, kteří zde žijí.

M 3. Hrátky s matematikou

Odhadujte a ověřte, za jak dlouho se dostanete pěšky od své školy:

	<i>odhad</i>	<i>skutečnost</i>	
na hřiště:	_____	_____	☐
na poštu:	_____	_____	☐
ke kostelu:	_____	_____	☐

Do čtverečku napište směr, na kterou světovou stranu od vaší školy tato místa přibližně leží.

9. Orientovat se v krajině. 10. Rozpoznat a respektovat nebezpečí osamocení pohybu v krajině. 11. Určovat světové strany podle kompasu. 12. Poznat význam barev na mapě. 13. Orientovat se na vlastivědné mapě České republiky a poznat státy, se kterými Česká republika sousedí. 14. Rozlišovat státní symboly naší vlasti. Chovat se vhodně v situacích spojených s jejich používáním (státní svátky).

③ **Čtyřsměrka.** Vyhledejte názvy rodinných příslušníků. Doplňte je do vět.

S	E	S	T	Ř	E	N	I	C	E
E	C	E	N	A	R	T	A	R	B
S	D	Ě	D	E	Č	E	K	J	R
T	A	K	Č	I	B	A	B	Á	A
R	M	A	T	K	A	A	T	E	T
A	S	T	R	Ý	C	E	T	O	R

Maminka mámy je moje *M*_____.

Manželka táty je moje *m*_____.

Dcera mámy a táty je moje *d*_____.

Sestra mámy je moje *S*_____.

Tetina dcera je moje *t*_____.

Tatínek mámy je můj *d*_____.

Manžel mámy je můj *o*_____.

Syn mámy a táty je můj *S*_____.

Bratr mámy je můj *b*_____.

Syn strýce je můj *S*_____.

④ Kdo u vás na Vánoce vykonává uvedené činnosti?

zabaluje dárky —

→ máma

peče cukroví —

→ táta

uklízí —

→ já

připravuje štedrovečerní večeři —

→ bratr

stojí stromeček —

→ sestra

⑤ **Nakreslete, co byste rádi našli letos pod stromečkem.**

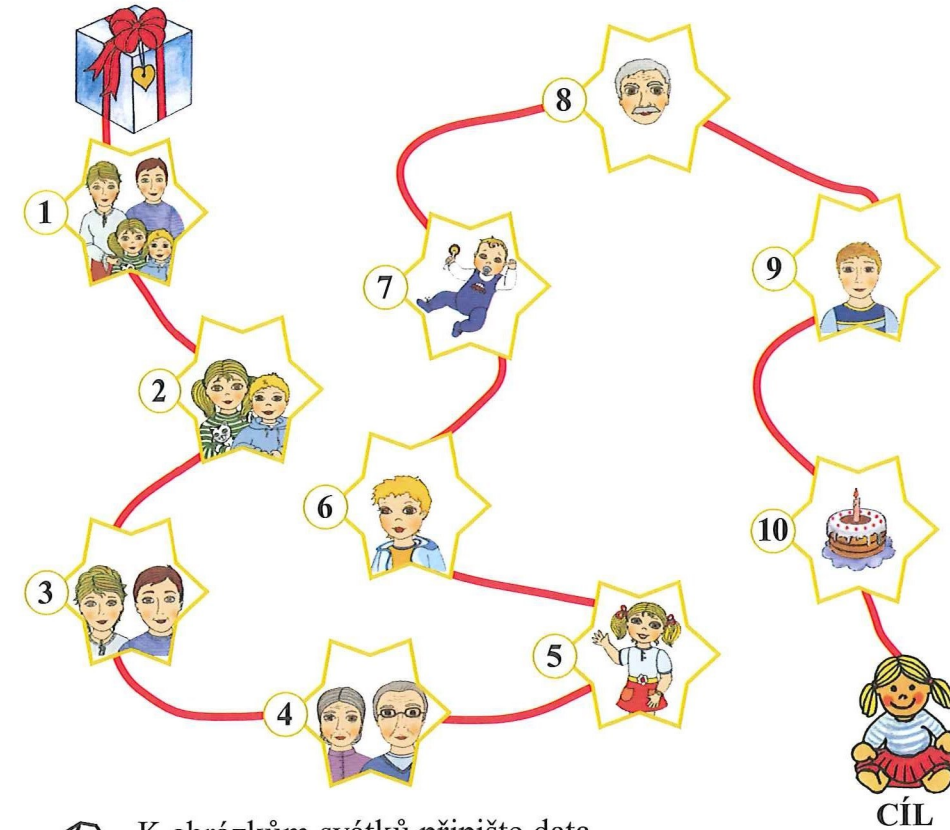

⑥ **Vystříhněte a podlepte si dárek od Áji – záložku do učebnice.**

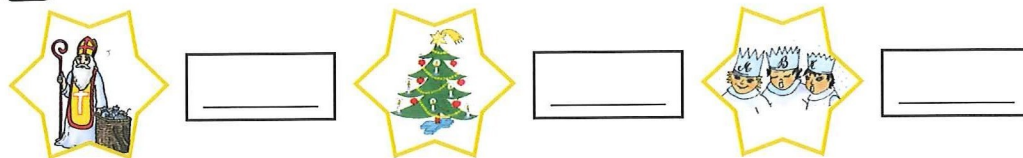

4. OPAKOVÁNÍ – VÁNOCE

1 V obrázkových hvězdičkách si pro vás Ája připravila úkoly.

2 K obrázkům svátků připište data.

1 Ája, Tom, máma a táta tvoří *tv* _____.

2 Jak se jmenují členové vaší rodiny?

já: _____ : _____

máma: _____ : _____

táta: _____ : _____

3 Máma s tátou jsou moji *tv* _____.

4 Babička a dědeček jsou moji *tv* _____.

5 Ája je babiččina *tv* _____.

6 Tom je babiččin *tv* _____.

7 Kdo je ve vaší rodině nejmladší? _____

8 Kdo je ve vaší rodině nejstarší? _____

9 Máminým a tátovým sourozencům říkáme:

tv _____ a *tv* _____.

10 Mezi rodinné oslavy patří:

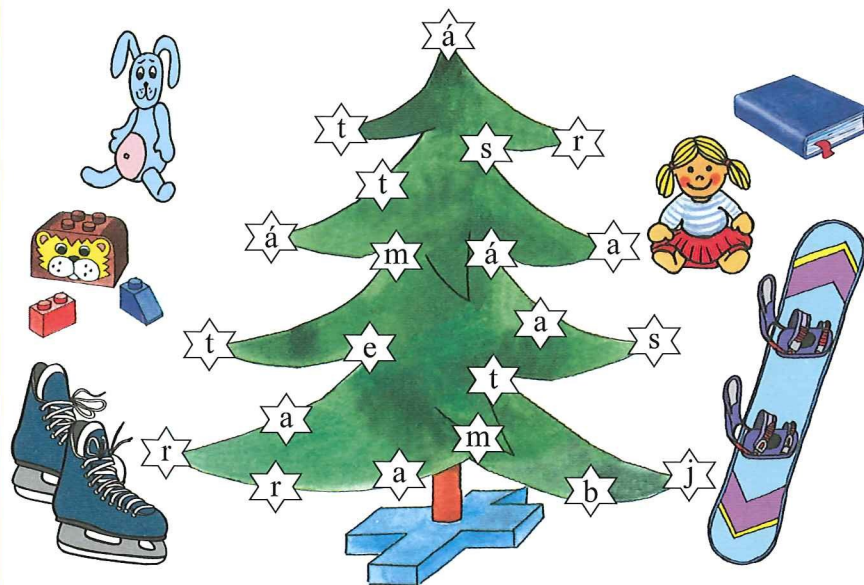
_____

_____

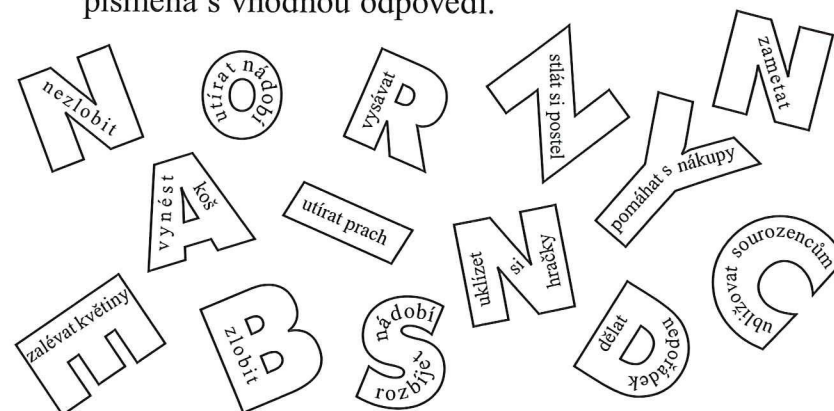
4. ÁJIN ZPRAVODAJ „VÁNOCE“

Připravte články do svého třídního nebo školního zpravodaje na téma „Vánoce“.

- vv** 1. Vybarvěte si za odměnu hvězdičky na stromečku podle návodu: žlutou pastelkou písmena ze slova já, červenou – máma, zelenou – táta, modrou – sestra, hnědou – bratr.

- vv** 2. Jak můžete pomáhat doma rodičům? Vybarvěte pouze písmena s vhodnou odpovědí.

- a) Z vybarvených písmen sestavte slovo: _____
 b) Jaké další významné rodinné události slavíte?
 _____
 _____

- vv** 3. Vybarvěte věci, které by na rodinné oslavě neměly chybět.

- HV** 4. Do písniček dopište názvy rodinných příslušníků.

Ráno vstává *m* _____ má, slunce ještě spává...
 Ach synku, synku, doma-li jsi, *s* _____ se ptá...
 Měla *f* _____ čtyři jabka a *d* _____ jen dvě...
 Jednou v roce na Vánoce *s* _____ housle popadne...

5. PODMÍNKY ŽIVOTA

Bez čeho bychom
nemohli žít?

SVĚT KOLEM NÁS

Na vycházce v okolí školy vnímejte přírodu všemi smysly. Do poznámkových bloků zapisujte názvy částí přírody, které vás obklopují (1. skupina pozoruje zrakem, 2. skupina sluchem, 3. čichem, 4. zrakem a hmatem).

Názvy částí přírody, které jste pozorovali na vycházce, **napište** ve skupině na předem připravené karty z tvrdého papíru. **Rozřídte je** do dvou skupin **na živé a neživé přírodniny**. Pozn.: Některé objekty nelze zařadit, např. most, silnice nebo lavička. Jsou to lidské výtvořby neboli výrobky.

Přiřaďte čísla podle obrázku.

<i>živé přírodniny</i>	_____
<i>neživé přírodniny</i>	_____
<i>lidské výtvořby</i>	_____

Doplňte: Příroda, to jsou houby, rostliny a živočichové, kteří společně s námi žijí na planetě Zemi.

Houby, rostliny, živočichové a ostatní živé organizmy včetně člověka jsou součástí živé přírody. Nazýváme je živé přírodniny.

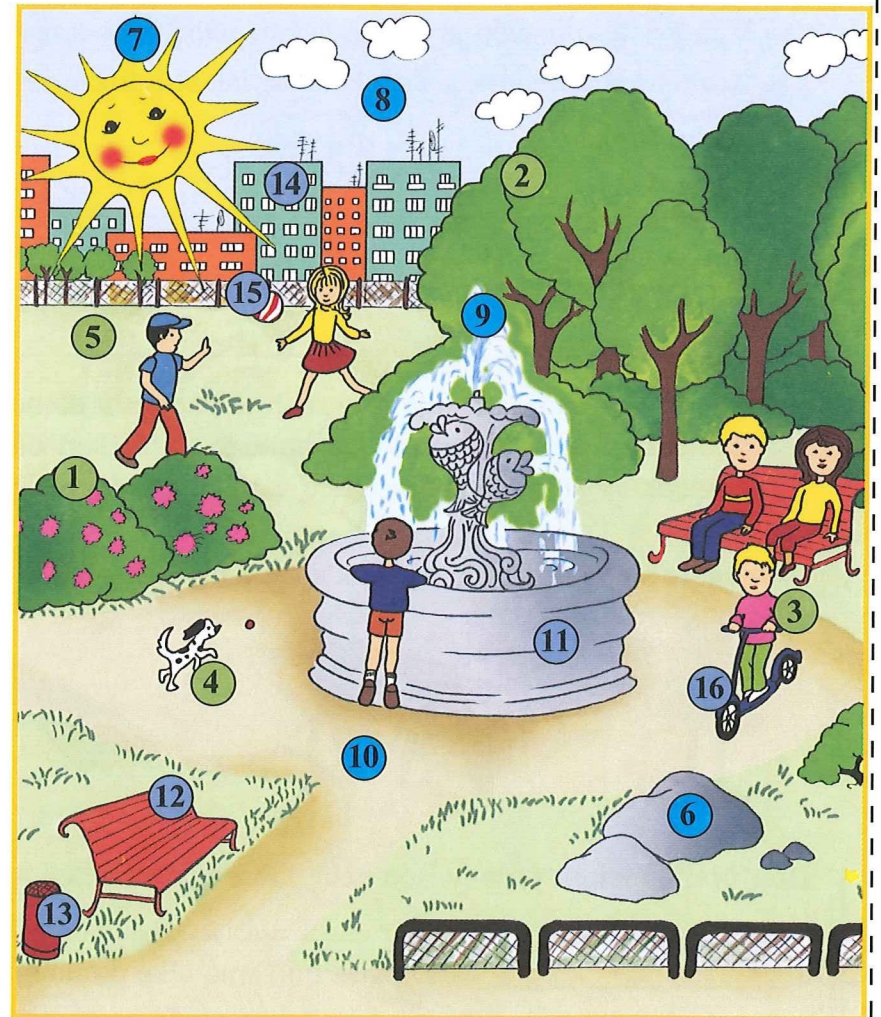
Součástí přírody jsou také:

☞ _____, *☞* _____, *☞* _____, **nerosty**

a horniny, teplo a světlo ze Slunce. Jsou součástí neživé přírody,

nazýváme je *☞* _____ *☞* _____.

Poskytují nám základní podmínky pro život na Zemi.

Projektová hodina ve skupinách

Proč si nemůžete kupovat všechno, co se vám líbí?

LIDSKÉ VÝTVORY

- ① **Vypište** lidské výtvary (výrobky), které doma využíváte pro svoji potřebu. **Roztříd'te** je společně do obchodů, kde se prodávají. **Rozdělte se** do skupin po dvou až třech. Každá skupina bude mít na starost jeden z obchodů nebo služeb:

1. Potraviny, 2. Pošta, 3. Drogerie, 4. Maso a uzeniny, 5. Ovoce a zelenina, 6. Galanterie, 8. Hodinářství, 9. Koberce...

a) Vymyslete pro svou prodejnu název, napište ho a ozdobte.

b) Rozdělte si funkce ve svém obchodě. Jak se tyto činnosti nazývají? Jakou práci se zaměstnanci zabývají (fyzickou, nebo duševní)?

název funkce:

práce:

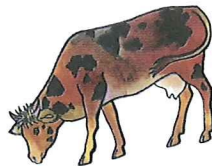

---

c) Každá skupina namaluje a vystřihne papírový domeček – obchod. Společně na velkou plochu balicího papíru nalepte tyto domečky a vytvořte mapu obchodů v nejbližším okolí své školy. Nakreslete je i do sešitu. Vystřižené symboly vlepte do domečků v sešitě. Ostatní, které vám chybí, dokreslete.

- ② **Označte** stejnou barvou to, co k sobě patří (přírodnina – surovina – lidský výtvar).

Doplňte: Lidské výtvary jsou věci, které lidé vyrábějí pro svoji potřebu. Protože se vyrábějí, říkáme jim také   . Hotové výrobky nakupujeme v   , kde je nazýváme   . K placení slouží peníze –   a   . Zaplatit můžeme také pomocí **platební karty**.

obchod – shop [šop]

Proč je voda důležitá?

VODA

Zapiš si, co jste během dne jedli a pili – např. sklenici vody, talíř polévky, sklenku džusu. **Podtrhněte**, v čem byla voda.

_____

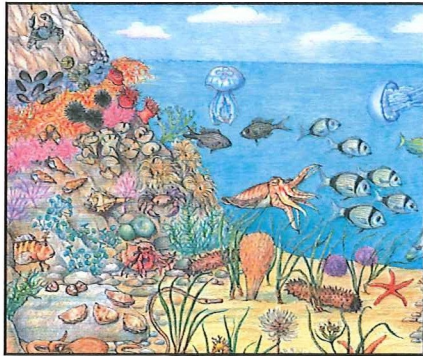
_____

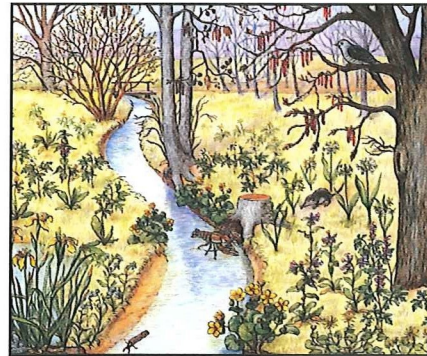
Vodu přijímáme v nápojích, ale také v potravě. Podle lékařů byste měli denně vypít asi dva litry tekutin.

Kde se nachází voda slaná a kde sladká? **Vystřihněte** názvy a **vlepte** je k obrázkům, kam patří.

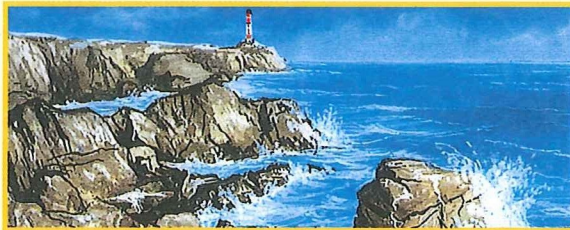
_____

_____

Které vody je na planetě Zemi nejvíc? Kde se nachází? **Spojte trojice**, které k sobě patří.

nejvíc

vody v přehradách, rybnících, jezerech, řekách a potocích

sladká voda

méně

vody v mořích a oceánech

slaná voda

moře – sea [si:]

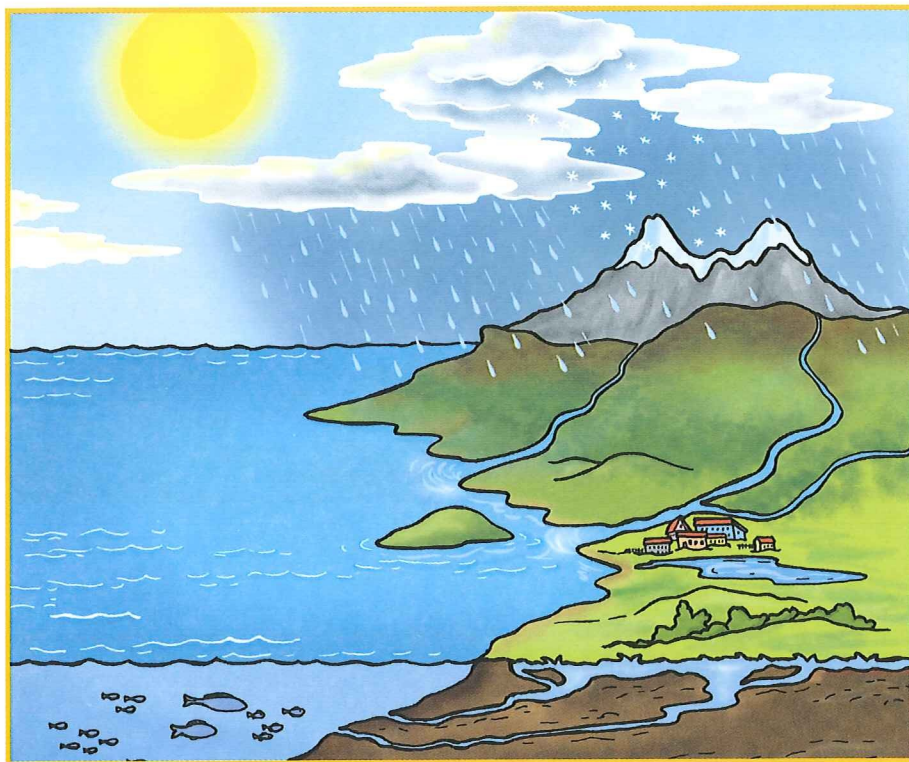
slaná voda

sladká voda

 Doplňte neúplné věty pomocí učebnice, str. 29. V obrázku vyznačte koloběh vody šipkami.

Proč voda na Zemi nikdy nemizí? V přírodě probíhá neustálý koloběh vody. Voda se vypařuje např. z _____
 _____ . Mění se ve *vr* _____ *ř* _____
 a stoupá vzhůru. Ve větších výškách se ochlazuje a v podobě *d* _____ , *s* _____ , ledových *k* _____ se vrací opět
 na zem. Voda, která zůstala na povrchu země, pak stéká do *ř* _____ , *ř* _____ a dále do *m* _____ .

Vzduch je součástí
půdy.

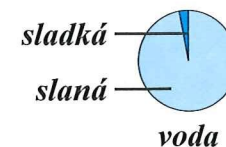
Vzduch je obsažen
ve vodě.

Vichřice.

 Podle obrázků popisujte, v jakých podobách se voda v přírodě nachází.

Doplňte: Na Zemi se nachází ve větším množství **voda** *ř* _____. V menším množství se na Zemi nachází **voda** *ř* _____. Voda, kterou pijeme, se upravuje v úpravnách vod.

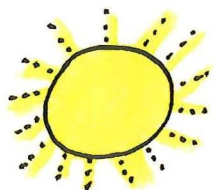

Proč je důležité udržovat vzduch čistý?

VZDUCH

Doplňte. Odkud se bere kyslík, který potřebujeme k dýchání?

oxid uhličitý

Hlavním zdrojem kyslíku na Zemi jsou zelené rostliny. Když se vyživují, uvolňují do vzduchu kyslík.

kyslík

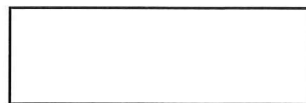
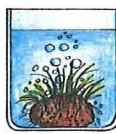
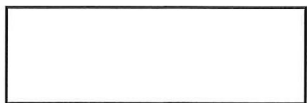
Zelené rostliny při své výživě přijímají *r* _____ *u* _____.

Ze vzduchu při dýchání přijímáme *k* _____.

Do vzduchu uvolňují *k* _____.

Vydechujeme *r* _____ *u* _____.

 V učebnici vyhledejte, kde všude se kolem nás vzduch nachází. Ze str. 36 **vystříhnete texty** a **nalepte je** k obrázkům.

Doplňte: Vzduch je neživou součástí přírody. Nachází se všude kolem nás. Je *r* _____ naší *I* _____, najdeme ho i ve *r* _____ a v *k* _____. Většina živých organismů je závislá na vzduchu, protože *d* _____.

vzduch – air [eə]

Vysvětlete, proč na půdě závisí náš život.

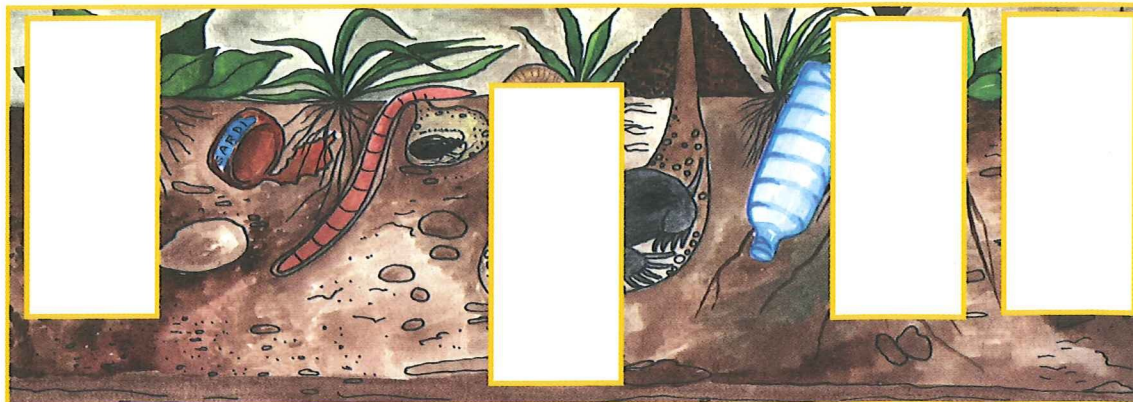
PŮDA

Ája napsala, čím je půda významná. Vystříhňte karty s popiskami. Zařadte a vlepte je na patřičné místo do obrázku.

Bezohlednou činností v přírodě může člověk půdu zničit. Půdu ohrožují např. skládky odpadků. Lidé by se měli o půdu dobře starat a chránit ji.

Popište půdu v okolí školy. Uveďte, jak je využita a zda o ni lidé pečují.

- Přineste si vzorek půdy z okolí svého domova.
- Pozorujte zrakem, hmatem, sluchem i čichem, z kterých částí je půda složena.
- Doplňte.

Půda je kyprá, její části jsou odděleny bublinkami

V	Z			CH	
---	---	--	--	----	--

. V půdě jste našli zrna

P		S		
---	--	---	--	--

.

Jsou zde zbytky

	Ě	L
--	---	---

 rostlin a živočichů. K půdě přitlačte suchý ubrousek. Zjistíte, že obsahuje také

V		D	
---	--	---	--

.

Doplňte: P_____ poskytuje rostlinám živiny, které jsou jednou z nezbytných podmínek života na Zemi. Je domovem mnoha ž_____. Člověk půdu obdělává a pěstuje v ní užitkové u_____. Půda vzniká po mnoho let. Neopatrnými zásahy do přírody ji můžeme poškodit, znečistit nebo v některých místech způsobit její úplné vymizení.

půda – soil [soil]

Jaké počasí máte nejraději?

TEPLO A SVĚTLO

Slunce svítí na naši Zemi tak, že se u nás střídá během roku různé počasí.

Popisujte počasí ve čtyřech ročních obdobích.

Doplňte:

Slunce svítí na Zemi z bezpečné vzdálenosti. Teploty na Zemi jsou proto příznivé pro ř _____.

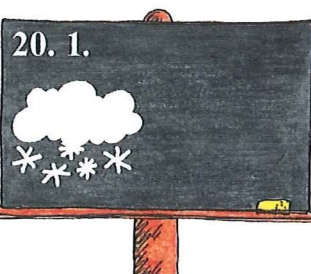
Vystříhnete značky počasí. Na barevné papíry (zelený – jaro, žlutý – léto, červený – podzim, modrý – zima) přiložte střídavě značky počasí, které převažuje během roku.

Ve čtyřsměrci **vyhledejte** názvy značek počasí. Tajenka: _____.

Zapisujte každý den na tabuli i do pracovního sešitu datum se značkou počasí, které převládá.

Five empty boxes for writing dates and weather symbols.

V	P	O	N	E	Ž	A	T	A	Z	A	
Í	P	O	L	O	J	A	S	N	O	H	
T		O	Č	H	Í	N	S	A		L	
R	D	U	H	A	B	O	U	Ř	K	A	M
S	Ť	Š	É	D	K	R	O	U	P	Y	Í

V chladnějších dnech se musíme tepleji oblékat. Pomůže nám předpověď počasí, kde se dozvíme, jaká bude teplota vzduchu.

Připomeňte si: Jaká byla přibližně teplota vzduchu, když jste:

• v zimě bruslili: _____ °C, • v létě se opalovali: _____ °C, • na podzim pouštěli draka: _____ °C.

Pozn.: °C = stupeň Celsia, jednotka teploty. (Více se o ní dozvíte ve vyšších ročnících.)

Doplňte: Slunce svítí na naši Zemi tak, že se u nás střídá během roku **proměnlivé** _____.

Slunce – the Sun [ðə san]

Projektová hodina ve skupinách

Vypravme se do vesmíru.

VESMÍR

① **Napište názvy planet.** Pracujte s učebnicí.

① M _____

② V _____

③ I _____

④ M _____

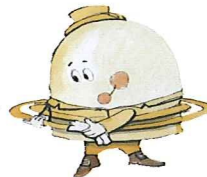
⑤ J _____

⑥ J _____

⑦ V _____

⑧ N _____

② **Rozdělte se do 8 skupin.** Každé skupině připadne jedna planeta. Přečtěte si o své planetě v učebnici.

③ **Popište, jaké vlastnosti by museli lidé mít, aby zde mohli žít. Nakreslete, jak by asi vypadali.**

④ **Z barevných papírů vystříhnete svoji planetu.** Společně rozestavte planety kolem Slunce – paní učitelky (pana učitele).

⑤ **Zahrajte si na planety a pohybujte se kolem Slunce.**

Doplňte: Kolem Slunce obíhá 8 planet. I _____ je jedinou planetou sluneční soustavy, na které existuje život.

planeta – planet ['plænit]

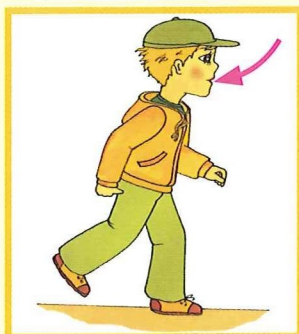
Živá příroda je závislá na neživé přírodě.

VÝZNAM NEŽIVÉ PŘÍRODY

Zahrajte si na detektivy: Zjistěte, zda by mohly na Zemi existovat živé organizmy bez neživých přírodnin. Vystříhňte lístečky se slovy. Vlepte je k obrázkům.

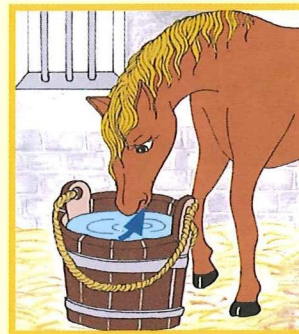
Co dýcháme?

Co přijímá zajíc v potravě?

Co přijímáme s potravou?

Co potřebuje rostlina při své výživě ze Slunce?

Jsou to základní podmínky nezbytné pro život na Zemi. Život na Zemi by **mohl** / **nemohl** existovat bez příznivých životních podmínek, které nám poskytuje neživá příroda.

Proveďte popsání pokusy. Dokážete tak, že pro rostliny je životně důležité:

- světlo:** Do papírové krabice vložte naklíčený brambor. Krabici uzavřete a udělejte do ní díru. **Během pár dnů začne klíčit otvorem v krabici, protože je přitahován světlem. / Brambor dále neklíčil.**
- teplo:** Dejte semínka řechy na dvě misky s mokrou vatou. Jednu misku dejte do třídy na okno, druhou dejte do ledničky. Pravidelně je zalévejte. Která semínka vyklíčí? Vyklíčila v misce **na okně** / **v ledničce**.
- voda:** Na dvě misky rozložte vatou a do ní semena hrachu. Do jedné z misek nalijte vodu. Hrách vyklíčil v misce **s vodou** / **bez vody**.

Doplňte: Bez   vzduch   teplo   by nebylo života na Zemi.

teplo – heat [hi:t]
světlo – light [lait]

teplo

vodu

vzduch

světlo

živiny

5. OPAKOVÁNÍ – PODMÍNKY ŽIVOTA

Doplňte neúplné věty.

Rostliny a živočichové jsou (1) přírodniny.

Teplota a světlo ze Slunce, vzduch, voda a půda jsou (2) přírodniny.

Většina tepla a světla na Zemi pochází ze (3).

Vzhledem k příznivé vzdálenosti planety (4) od Slunce zde existuje život.

Budeme-li se dívat přímo do Slunce, poškodíme si (5).

Den je dlouhý (6) hodin.

Země je jednou z (7) planet, které (8) kolem Slunce.

Země je jedinou známou planetou, na které existuje (9).

V naší zemi se střídá proměnlivé počasí ve (10) ročních obdobích.

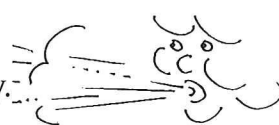
Jaro a léto vystřídá (11) a (12).

Kapr (13) vzduch rozpuštěný ve vodě.

V (14) je také vzduch, proto zde mohou žít některá zvířata, např. žížala.

Při dýchání přijímáme ze vzduchu (15).

V mořích je (16) voda.

V přehradách, v rybnících, v jezerech, v řekách a potocích je (17) voda.

V úpravkách vody se přeměňuje voda (18) na (19).

Denně bychom měli vypít asi dva (20) tekutin.

Když se voda odpařuje, stoupá vzhůru k oblakům a přeměňuje se na vodní (21).

Když voda zmrzne, změní se v (22).

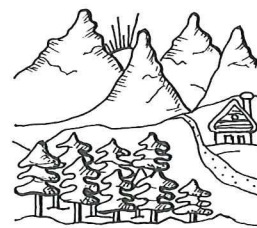
Rostliny přijímají z půdy prostřednictvím vody (23).

Půdu bychom měli (24).

Bez neživé (25) by nemohl být život na Zemi.

Patříčná slova vyhledejte v obdélníkové síti. Vybarvěte je barvou čísla, které označuje chybějící slovo.

užitková	zrak	24	8	neživé
podzim	zima	chránit	kyslík	živé
slaná	litry	páru	led	Země
živiny	dýchá	půdě	přírody	čtyřech
obíhají	Slunce	pitnou	sladká	život

5. ÁJIN ZPRAVODAJ „PODMÍNKY ŽIVOTA“

Připravte články do svého třídního nebo školního zpravodaje na téma „Podmínky života“.

VV 1. Předpověď počasí

a) Vybarvěte a popište symboly počasí.

_____

_____

_____

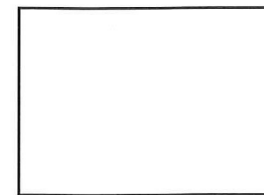
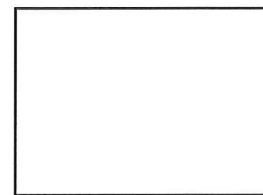
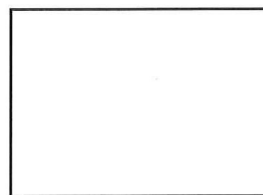

_____

_____

_____

b) Nakreslete a popište symboly počasí, které bylo včera.

_____

_____

_____

Vyberte správnou odpověď: Je jaro / léto / podzim / zima.

HV 2. Doplňte názvy vodních toků. Písničky dozpívejte do konce.

Pod tou skálou, kde proud _____ syčí   Holka modrooká, nesedávej   Už se ten Tálínskej _____ nahání,
a kde ční červený kamení...   u _____...   dosahá voděnka k samému kraji...

Vyberte jednu z možností: V těchto vodách je voda sladká / slaná.

ČJ 3. Ájino vyprávění

Doplňte i / y ve vyjmenovaných slovech. Zeleně podtrhněte přírodniny živé, modře neživé.

V naší budce u potoka se zab__dlely sýkory. V blízkosti domu, kde b__dlíme, si ob__čejně staví své příb__tky kosi. Ve stáji naší kob__ly hnízdí vlaštovky a za letu chytají ve vzduchu mouchy. Velké teplo zahnal hlem__ždě do jejich ob__dlí – ul__t.

Vyberte jednoho zástupce živých organizmů z okolí svého domova. Popište, jak je závislý na neživé přírodě: _____

_____.

6. Pozorovat, kde všude se voda v přírodě nachází. Jednoduše popsat koloběh vody v přírodě. 7. Vysvětlit význam půdy pro živé organizmy. 8. Seznámit se se složením půdy. 9. Vnímavě přistupovat i k neživé přírodě. Orientovat se v jejím odpovědném využívání. 10. Vysvětlit základní rozdíl mezi živou a neživou přírodninou. 11. Uvědomit si, že život na planetě Zemi by nemohl existovat bez neživé přírody. 12. Poznat rozdíly mezi přírodninami a lidskými výtvy.

6. ŽIVOT V PŘÍRODĚ

Co všechno patří do živé přírody?

ŽIVÉ ORGANIZMY

Na procházce v okolí školy si **napište** názvy všech živých přírodnin kolem vás. **Roztříd'te** je do tří skupin:

- a) houby: _____
- b) rostliny: _____
- c) živočichové: _____

Rozluštěte znaky života rostlin.

Ze života rostlin

② při výživě přijímají oxid uhličitý

④ při dýchání přijímají kyslík

①	R		Z	M					Í	se
		při ②	V	Ý	Ž				Ě	vylučují kyslík
		rostou a ③	V					J		se
		při dýchání vylučují ④						X		uhličitý
		otáčí ⑤	K		Ě					za sluncem

③

⑤

①

Doplňte: Součástí živé přírody jsou h, v a ř včetně člověka. Nazýváme je **živé přírodniny** nebo také živé organizmy. Živé organizmy mají **společné znaky života**: přijímají vodu s živinami, dýchají a vylučují, reagují na změny okolních podmínek, pohybují se, rostou, vyvíjejí se a rozmnožují.

houba – mushroom ['maʃru:m]
 rostlina – plant [plɑ:nt]
 živočich – animal ['æniməl]

Chodíte na houby?
Kdy rostou?

HOUBY

Rozluštěte názvy hub. Dejte do kroužku jedovatou houbu.

la bed

náč kře me

ka bab

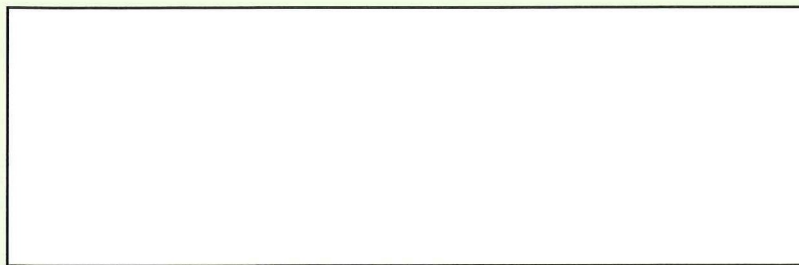
ka mu mūr cho

zák ko

Nakreslete houbu, kterou znáte. Vystřihněte karty s názvy částí těla houby a vlep je ke svému obrázku.

Porovnejte jedlé a jedovaté houby.

hřib

*pečárka
(žampion)*

*muchomůrka
zelená*

Doplňte: *H* tvoří samostatnou skupinu živých organizmů. Nepatří mezi rostliny ani mezi *ž*.
Místo kořenů mají *pl*, z něho vyrůstá plodnice houby. Rozmnožují se *sp*. Živiny pro svůj růst
čerpají z odumřelých *st* a *ž*. Rozdělujeme je na jedlé, nejedlé a *j*.
Houby sbíráme pouze v doprovodu dospělého, který je dobře zná.

jedovatá houba (muchomůrka) – toadstool [ˈtɔdstu:l]

trněn | klobouk | výtrusy | plodnice | podhoubí |

nekvetoucí
rostliny

kvetoucí
rostliny

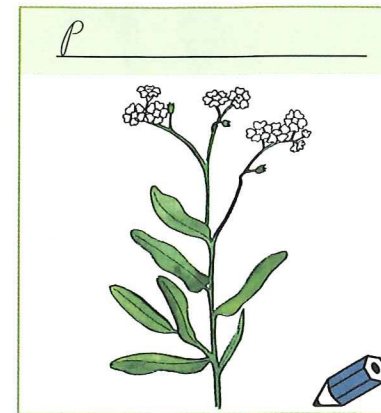
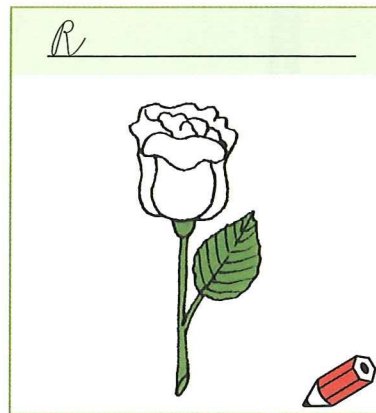
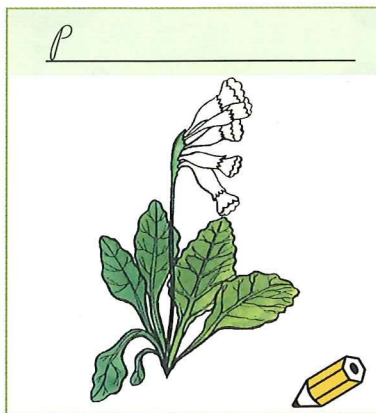
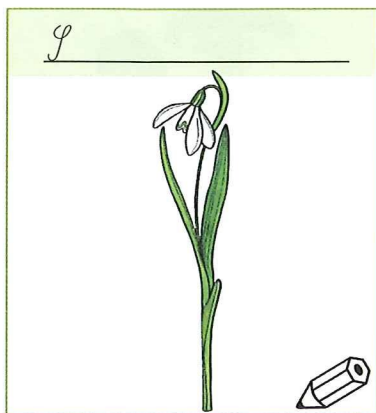
Kterou kvetoucí
rostlinu máte nejraději?

KVETOUČÍ A NEKVETOUČÍ ROSTLINY

Vybarvěte květy, pojmenujte rostliny a napište, kde jste je viděli kvést.

Vytvořte si kvarteto karet rostlin ze svého okolí. (4 karty žlutě kvetoucích rostlin, 4 modře, 4 bíle...)

Zelené kartičky na vystřížení ze stran 46–54 použijte při hře „Na šikulky“. Hrajte ve dvojicích. Jeden ukazuje karty, druhý vyjmenuje, které houby, rostliny nebo kteří živočichové do skupiny patří.

Vlastnosti kvetoucích rostlin **vybarvěte** žlutě, nekvetoucích zeleně.

Rozmnožují se semeny ukrytými většinou v plodech nebo částmi rostlinného těla (např. cibulemi, hlízkami).

Najdeme mezi nimi květiny, stromy a keře.

Jsou největší rostlinnou skupinou.

Nekvetou.

Rozmnožují se výtrusy.

Kvetou.

Rostliny na obrázcích nevytvářejí k.

Jsou to n rostliny.

mech

kaprad'

přeslička

Doplňte: Rostliny vytvářející květ jsou k. Rostliny, které nevytvářejí květ, jsou n.

květina – flower ['flaʊə]

LÉČIVÉ, JEDOVATÉ A ZÁKONEM CHRÁNĚNÉ ROSTLINY

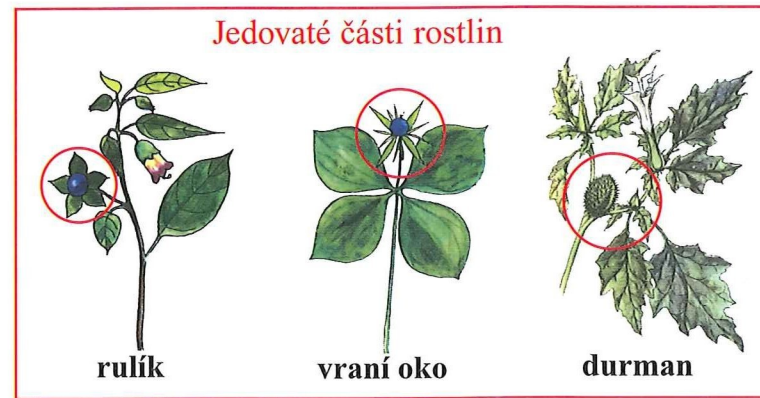
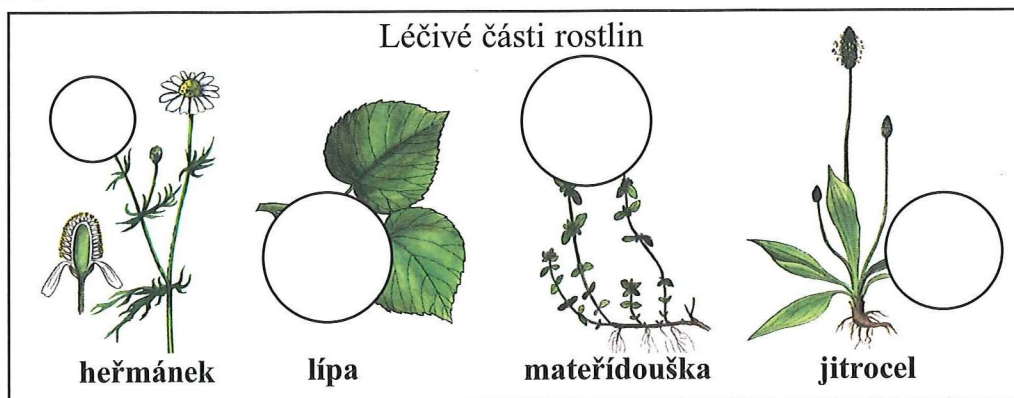
Napište, které volně rostoucí rostliny jste viděli růst:

a) na zahradě nebo v parku _____.

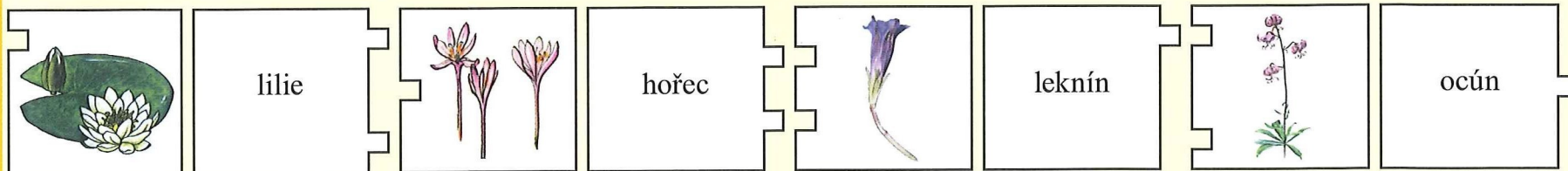
b) na poli a na louce _____.

Vystříhnete a vlepte na patřičná místa části těl rostlin, které jsou léčivé. Pozor na rostliny, které mají jedovaté části.

Poznejte zvláště chráněné rostliny. Kde jste je viděli růst? Vybarvte stejnou barvou obrázek s názvem rostliny.

Doplňte: L _____ rostliny člověk využívá např. pro výrobu léků. Některé rostliny mají jedovaté části, jsou to

J _____ rostliny. Některé druhy rostlin jsou velmi vzácné, a jsou proto **zvláště** ch _____.

lék – medicine ['medsən]

polní
plodiny

ovoce

zelenina

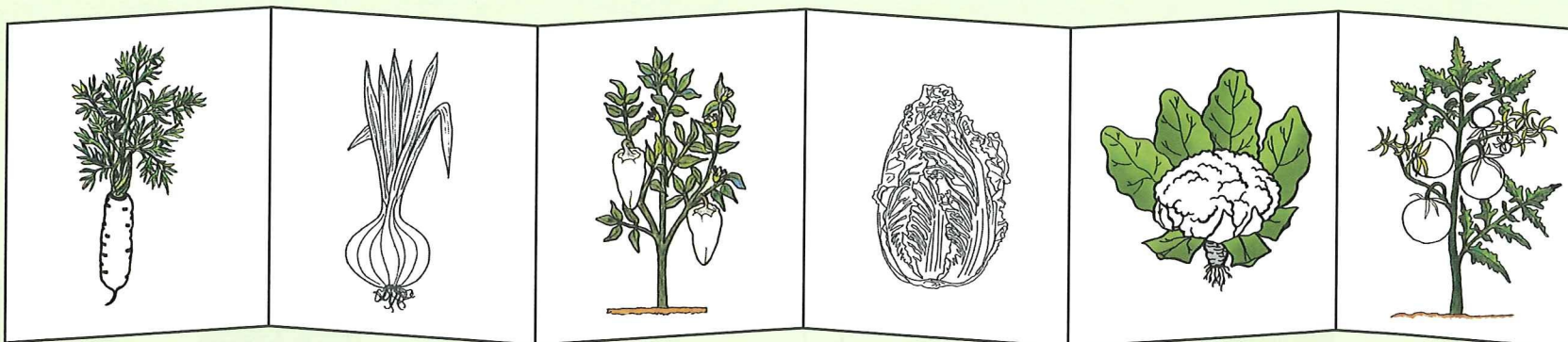

Za jakým účelem
rostliny pěstujeme?

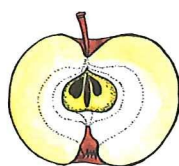
UŽITKOVÉ ROSTLINY

Vybarvěte tu část zeleniny, kterou jíte.

Ovoce rozřízněte na polovinu a pozorujte, jak vypadá uvnitř. Spojte dvojice.

má pecku

má jádřinec

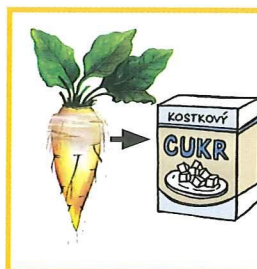
má bobule s roztroušenými zrníčky

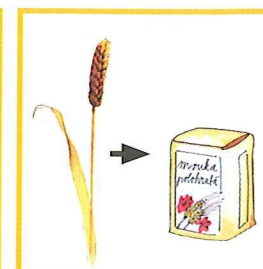
Prohlédněte si, pro co pěstujeme některé rostliny. Vytvořte dvojice.

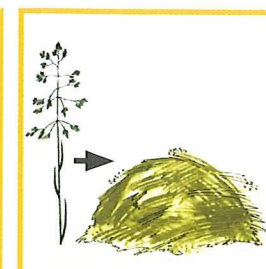
okopanina

pícnina

luskovina

obilnina

Doplňte: Rostliny, které pěstujeme pro užitek, jsou o _____, u _____ a u _____ plodiny.

ovoce – fruit [fru:t]

zelenina – vegetable ['vedžtəbəl]

Pozorujte, jak vypadají rostliny.

ČÁSTI KVETOUČÍCH ROSTLIN

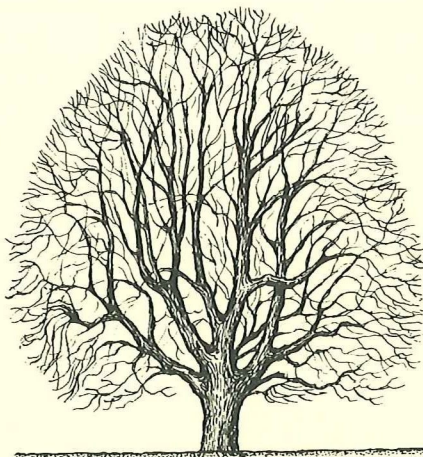
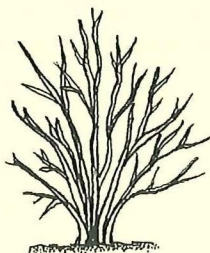

Přiřad'te názvy v rámečku k obrázkům.

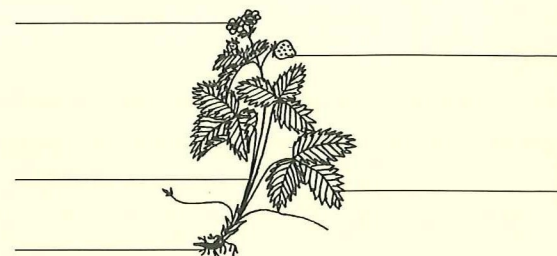
strom

keř

bylina

Popište základní části kvetoucí rostliny.

Vyberte jednu z možností.

Rostliny s dřevnatým stonkem jsou:

dřevnaté / dužnaté.

Nazýváme je:

byliny / dřeviny.

Rostliny s dužnatým stonkem jsou:

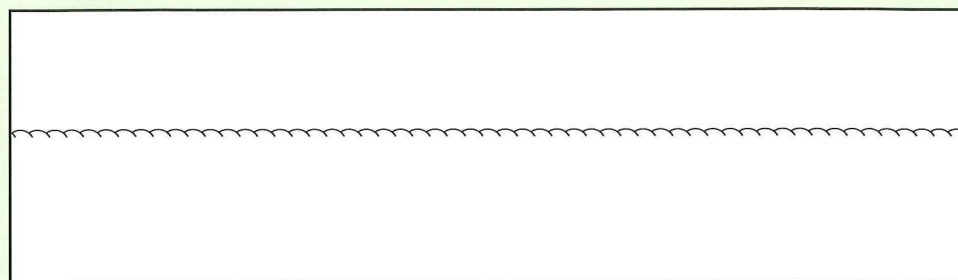
dřevnaté / dužnaté.

Nazýváme je:

byliny / dřeviny.

Nakreslete, jak roste kořenová zelenina (mrkev, petržel, celer).

byliny

dřeviny

houby

Doplňte: Jaký význam mají pro rostlinu stonky? Stonky rozvádějí   s rozpuštěnými živinami z kořenů do celého těla.

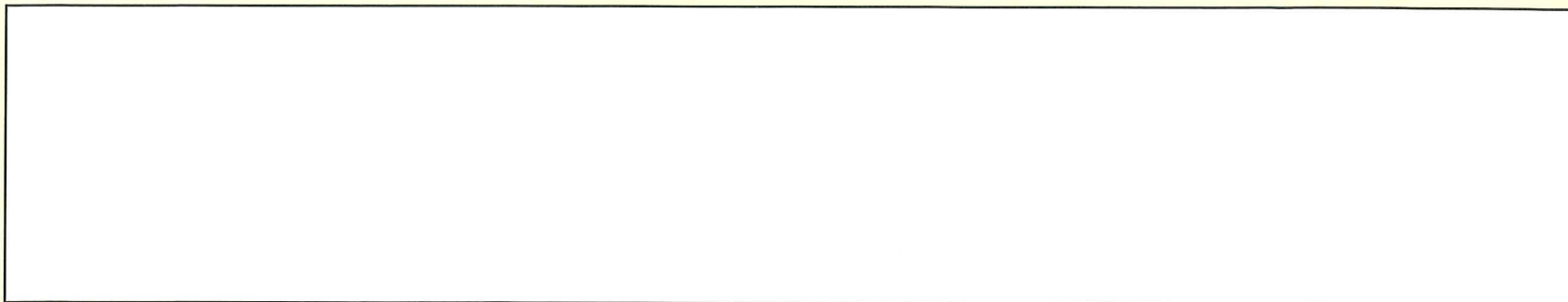
Jaký význam mají pro rostlinu kořeny? Kořeny rostlina přijímá z půdy vodu s rozpuštěnými   .

strom – tree [tri:]

Nakreslete různé listy, které jste viděli. Řekněte spolužákům, která rostlina má tyto listy a kde jste ji viděli.

Podle stavby semen a plodů **rozhodněte**, jakým způsobem se rozšiřují do okolí (pomocí člověka, vody, větru, nebo zvířat). Spojte podle vzoru (někdy jsou možné dva způsoby). Ke každému plodu nebo semenu připište název rostliny, ze které pochází.

Vzor:

Doplňte: Stonek rostlin může být *d* _____ (u bylin) a *d* _____ (u dřevin). Dřevnaté rostliny (dřeviny)

dělíme na *s* _____ a *k* _____. Dužnaté rostliny jsou *s* _____.

list – leaf [li:f]

Která zvířata máte nejraději?

ŽIVOČICHOVÉ = ZVÍŘATA + ČLOVĚK

 V zelených rámečcích si přečtete hlavní znaky života živočichů. V řádku pod nimi rozhodněte, co platí např. o kočce domácí.

① PŘIJÍMÁ VODU A POTRAVU, VYLUČUJE

Je býložravec / masožravec / všežravec. / Vylučuje také zbytky potravy v podobě trusu, vodu v potu a moči.

② DÝCHÁ

Dýchá kyslík a vydechuje oxid uhličitý.

③ REAGUJE NA ZMĚNY V PŘÍRODĚ

Zimu prospí zimním spánkem. / Zimu přečkává v úkrytu. / V zimě se stěhuje do teplých krajín. / Její hustá srst jí v zimě pomáhá udržovat tělesnou teplotu.

④ POHYBUJE SE, OKOLÍ VNÍMÁ SMYSLY

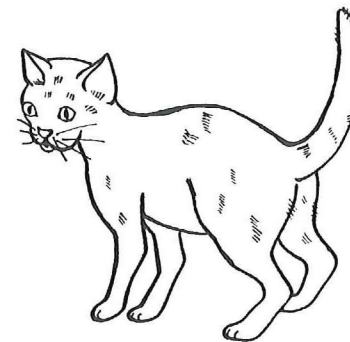
Běhá. / Plazí se. / Plave. / Létá. / Má dobře vyvinutý zrak / sluch / čich / hmat / chuť.

⑤ ROSTE A VYVÍJÍ SE

Roste a mění se v dospělého jedince. / Při vývoji prochází několika vývojovými stadii.

⑥ ROZMNOŽUJE SE

Rodí se jako živé mládě. / Líhne se z vajec.

Zvolte si jedno zvíře ze svého okolí. Napište, co o něm víte.

Doplňte: Živočichové, na rozdíl od rostlin a hub, jsou schopni aktivního pohybu a vnímají své okolí smysly. Ostatní znaky života mají živočichové s rostlinami a houbami společné: přijímají vodu a potravu, vylučují, dýchají, reagují na změny v přírodě, pohybují se, rostou a vyvíjejí se, rozmnožují se.

kočka – cat [kæt]

str. 56–57

Víte, že mezi živočichy patří nejen zvířata, ale i my lidé?

STAVBA TĚLA ŽIVOČICHŮ

ptáci

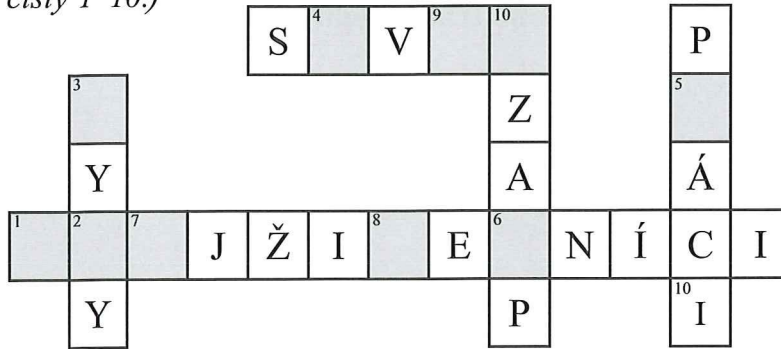
savci

plazi

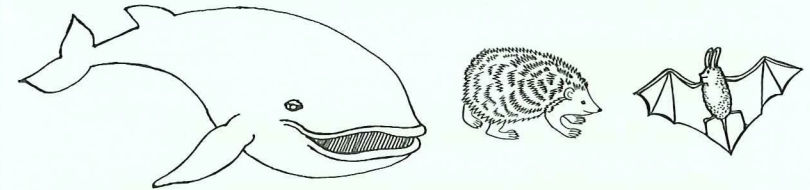
obojživelníci

ryby

- 1) **Rozluštěte** názvy skupin živočichů a **dopíšte** je k obrázkům dole. (Vysvětlete, co znamená slovo, které jste složili z písmen pod čísly 1–10.)

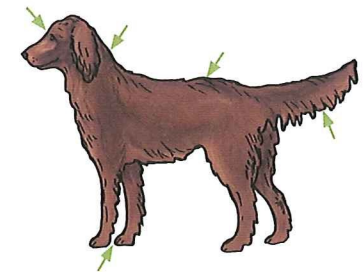
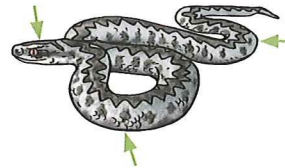
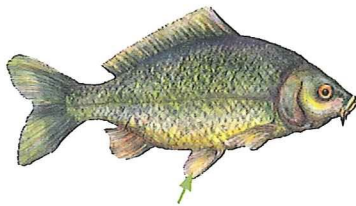
Hádanka. Každý z uvedených živočichů se jinak pohybuje a má různé části těla. Víte, co mají společného?

Odpověď: Všichni se živí mateřským mlékem. Jsou to savci .

- 2) **Popište rozdíly** mezi živočichy podle vyznačených částí těla. Čarou spojte zvíře s vhodným popisem.

u _____ o _____ u _____ u _____ u _____

Žijí ve vodě i na souši. Patří mezi ně např. žáby.

Tělo mají pokryté peří. Křídla jim slouží k létání.

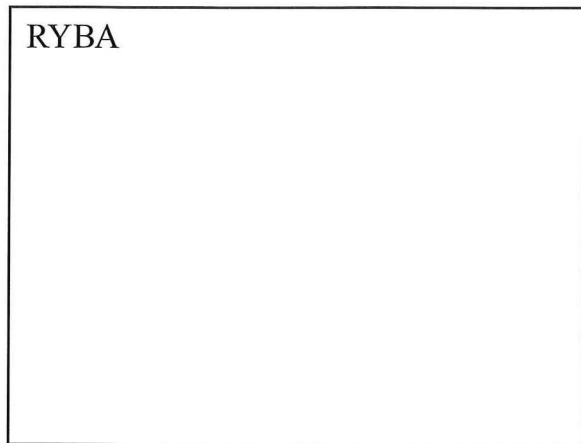
Žijí ve vodě. Mají tělo pokryté šupinami. Dýchají žábry.

Po narození sají od matky mateřské mléko. Tělo je pokryto srstí.

Tělo mají pokryté šupinami. Plazí se.

3 Nakreslete a pojmenujte jednoho z běžně známých obratlovců.

RYBA

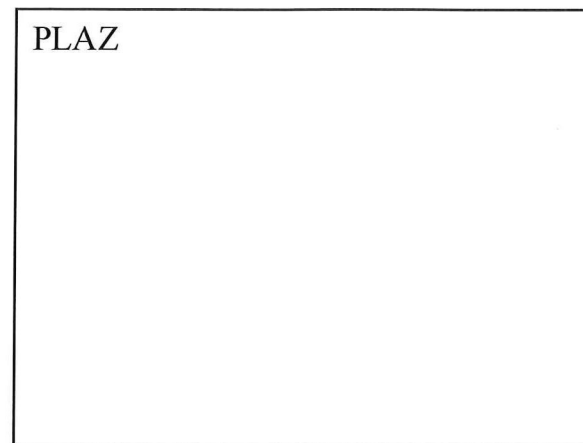
Název: _____.

OBOJŽIVELNÍK

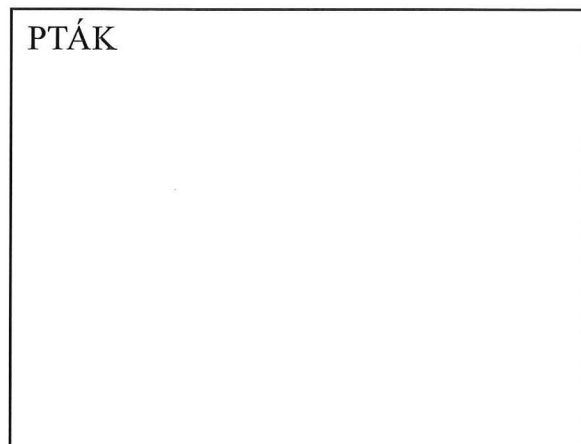
Název: _____.

PLAZ

Název: _____.

PTÁK

Název: _____.

SAVEC

Název: _____.

Doplňte: Živočichové, kteří mají vnitřní kostru složenou z kostí a páteř z obratlů, se nazývají _____.
Vědci je rozřídili do základních skupin. Jsou to: **ryby, obojživelníci, plazi, ptáci a savci.**

pták – bird [bɜ:d]

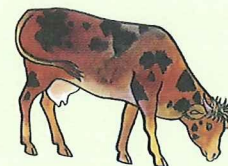
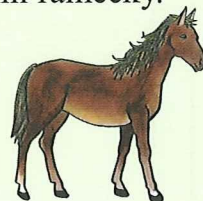
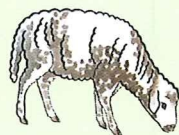

Jíme totéž, co ostatní živočichové?

ČÍM SE ŽIVÍ ŽIVOČICHOVÉ

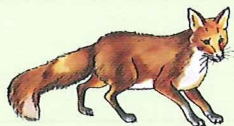
Vyberte, čím se živočichové na obrázcích živí, a **spojte** je s patřičnými rámečky.

maso

Jsou to *ř* _____.

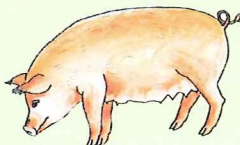
seno

obilí

Jsou to *m* _____.

tráva

pečivo

Jsou to *ř* _____.

býložravci

všežravci

masožravci

Na karty napište názvy živočichů a rostlin, které znáte ze svého nejbližšího okolí. Společně mezi nimi vyznačte potravní vazby.

Doplňte: Živočichové přijímají různou potravu. Rostlinnou potravou se živí *ř* _____. Masožravci se živí *m* _____. Živočichy, kteří se živí rostlinnou i živočišnou potravou, nazýváme *ř* _____.

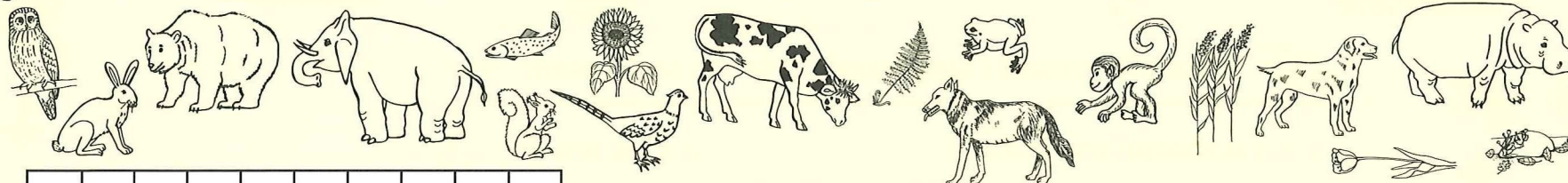

kůň – horse [ho:s]

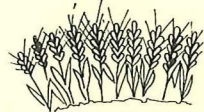

Pamatujete si z 2. ročníku, jakým společným názvem označujeme rostliny a živočichy žijící na určitém místě?

V osmisměrce vyhledejte názvy rostlin a živočichů. Napište je k místu, kde žijí. Zbylá písmena: _____

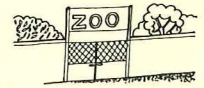
L	I	Š	E	J	N	Í	K	Y	S
K	S	C	Í	J	A	Z	P	S	L
O	R	Ž	Á	B	A	T	V	L	U
D	B	Á	L	E	P	U	E	O	N
Ě	A	Č	V	E	S	L	V	N	E
V	Ž	CH	N	A	T	I	E	A	Č
D	A	S	O	V	R	P	R	V	N
E	N	T	L	R	U	Á	K	O	I
M	T	K	V	O	H	N	A	S	C
R	Á	K	O	S	O	P	I	C	E
S	E	P	Ď	A	R	P	A	K	●

_____

_____

_____

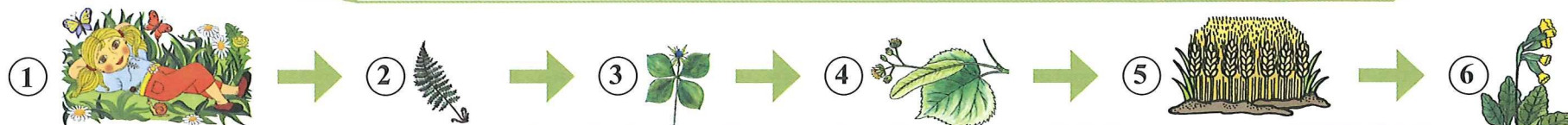
_____

_____

_____

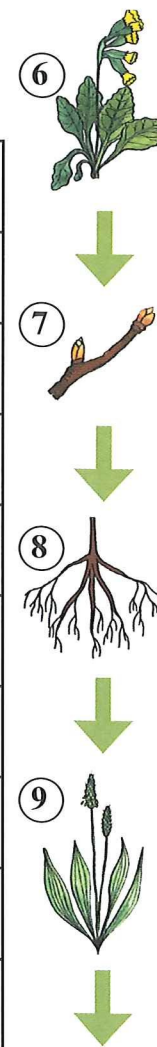
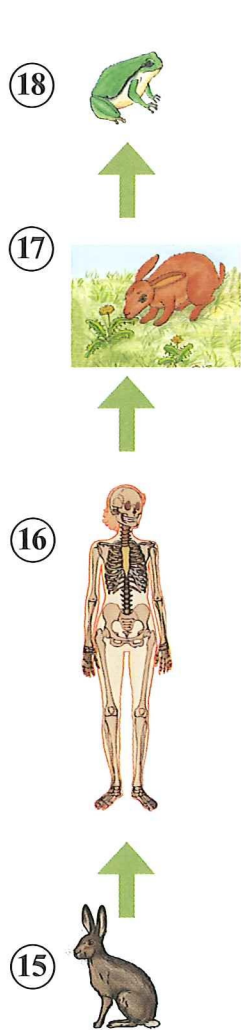
Doplňte: Živočichové a rostliny spolu vytvářejí _____. Ta žijí např. v blízkosti lidských obydlí, na poli apod.

6. OPAKOVÁNÍ – ŽIVOT V PŘÍRODĚ

1 Vybarvěte kolečka s čísly otázek, na které znáte odpověď. Ostatní vyhledejte v učebnici.

1. Co je součástí živé přírody?	10. Proč jsou listy zelené?
2. Pojmenujte skupinu rostlin, které nevytvářejí květy.	11. Proč jsou pro nás nezbytné zelené rostliny?
3. Jak se nazývají rostliny, které mají škodlivé účinky na naše zdraví?	12. Jak se rozmnožují houby?
4. Které rostliny člověk využívá v lékařství?	13. Jak se houby vyživují?
5. Za jakým účelem pěstujeme rostliny?	14. Jaké mají společné znaky živočichové s rostlinami a houbami?
6. Pojmenujte rostliny s dužnatým stonkem.	15. Čím se liší živočichové od ostatních živých organismů?
7. Jak se nazývají rostliny s dřevnatým stonkem?	16. Jak nazýváme skupinu živočichů, jejichž páteř je složena z obratlů?
8. K čemu slouží rostlině kořen?	17. Jak dělíme živočichy podle toho, čím se živí?
9. Čím je pro rostlinu významný stonek?	18. Na jaké skupiny můžeme dělit obratlovce podle stavby těla?

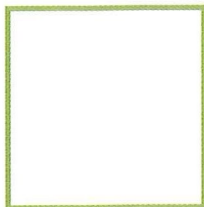

Ve dvojicích nebo trojicích si můžete zahrát hru s kostkou. Každý hráč má jeden barevný čtvereček (figurku). Postupujte na herním plánu podle čísla, které vám padne na kostce. Odpovídejte na otázku s číslem, kde se zastaví vaše figurka.

6. ÁJIN ZPRAVODAJ „ŽIVOT V PŘÍRODĚ“

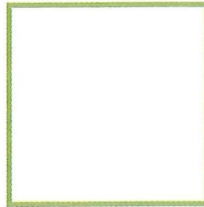
Připravte články do svého třídního nebo školního zpravodaje na téma „Život v přírodě“.

- VV** 1. Nakreslete tři zástupce živých organismů ze svého okolí. Na další karty napište jejich názvy. Na karty z tvrdého papíru si můžete společně vytvořit pexeso s těmito obrázky.

Název:

_____

Název:

_____

Název:

_____

- HV** 2. Doplňte název zvířete. Do závorky napište, do které skupiny patří.

_____ malička, po Dunaji plave... (N_____)

Leze _____ do bezu, já tam za ní polezu... (O_____)

_____ leze z díry, vystrkuje kníry, za ním leze hadice... (P_____)

_____, kde jsi byla, žes tak dlouho nekukala... (P_____)

_____ leze dírou, pes oknem... (S_____)

- Ps** 3. Vybarvěte dvojice.

Můj stonek se nazývá kmen.

Mé větve vyrůstají u země.

Mám dužnatý stonek.

Jsem
bylina.

Jsem
strom.

Jsem
keř.

- ČJ** 4. Prázdninové vyprávění

Strávila jsem prázdniny u lesa. Sbírat houby mě moc bavilo. Učím se poznávat i ty jedovaté.

Nasbírala jsem rostliny do svého herbáře: kapradinu, přesličku a violku. Ochutnala jsem lesní plody: maliny, ostružiny i jahody. Na pasece jsem pozorovala zvířata. Často sem přicházeli srnci. Viděla jsem také lišku. Každý den vylétalo z lesa na lov do polí káně.

V lese žijí houby, rostliny a živočichové společně. Jsou na sobě závislí. Např. liška se živí zajíci, ti se živí bylinami.

Podtrhněte živé organismy společenstva les. Zkuste napsat podobné vyprávění o některém společenstvu ze svého okolí.

6. Pojmenovat některá volně žijící a domácí zvířata podle jejich chování, způsobu života a místa, kde žijí. 7. Určit některé typické znaky živočichů z okolí (tvar hlavy, těla aj.). 8. Uvést příklady běžně známých živých organismů v určitém prostředí (např. v lese, u vody a ve vodě, na louce, na zahradě, na poli). 9. Pozorovat potravní vazby mezi houbami, rostlinami a živočichy ve vaší obci. 10. Chovat se ohleduplně k přírodě.

7. ZDRAVÍ

JAK ROSTEME A VYVÍJÍME SE

Zjistěte, kdo je z vaší rodiny nejvyšší.

Vystřihněte obrázky ze str. 59. Zkuste určit jejich názvy podle popisu na zadní straně. Seřad'te je ve správném pořadí.

Vystřihněte lidskou postavu z časopisu a nalepte ji. Na patřičná místa připojte názvy částí těla vystřižené z této strany.

Přineste si fotografie z dětství. Povídejte si, jak jste se změnili.

Porovnejte sebe a jednoho z rodičů.

já   moje máma (můj táta)

výška	cm	cm
váha	cm	cm
délka ruky	cm	cm

co umíš: _____

co umí máma (táta) a ty ne: _____

Doplňte: Rosteme a vyvíjíme se. Procházíme *d* _____, dospíváním, dospělostí a *s* _____.

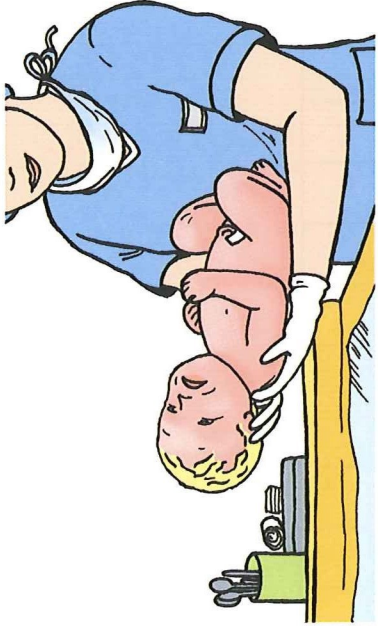

dítě – child [čaidl]
kid [kid]

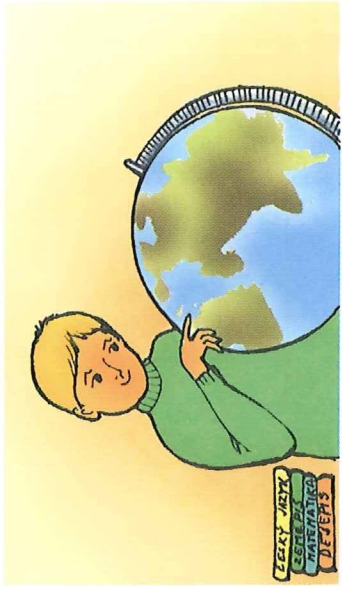
hlava
krk
čelo
oči
ucho
nos
ústa
brada
rameno
prsa
paže
loket
zápěstí
prsty
břicho
stehno
koleno
lýtko
kotník
pata
nárt
trup
prsty
chodidlo

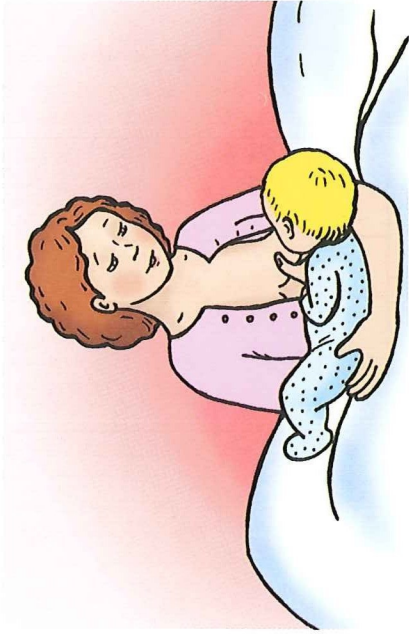
NOVOROZENEK

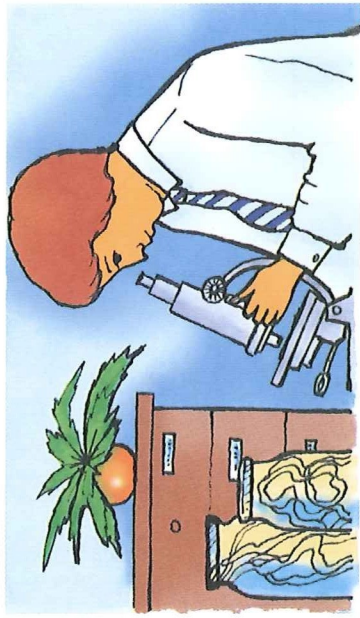
ŠKOLÁK

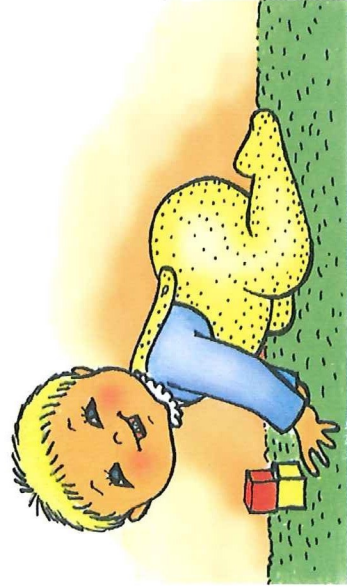
KOJENEC

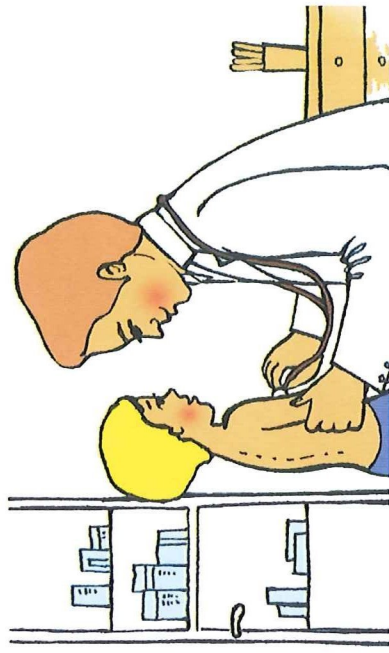
DOSPÍVAJÍCÍ

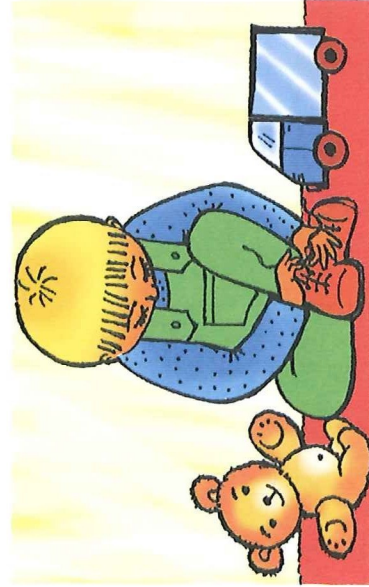
BATOLE

DOSPĚLÝ

PŘEDŠKOLÁK

STARÝ ČLOVĚK

Co jste snídali? Myslíte, že to bylo zdravé?

PEČUJEME O SVÉ ZDRAVÍ

Naše tělo potřebuje živiny (cukry, tuky a bílkoviny), vitaminy a vlákninu. **Vyberte a vyznačte**, co je vhodné si vybrat: a) na snídani – červeně, b) na přesnídávku – žlutě, c) na oběd – zeleně, d) na svačinu – modře, e) na večeři – hnědě.

bílkoviny a tuky

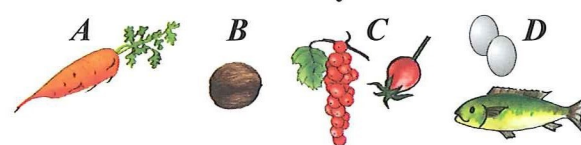
cukry

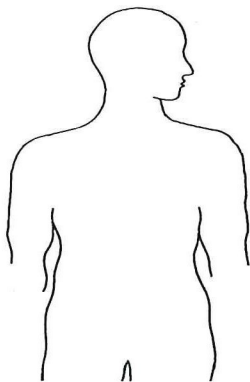
vláknina

vitaminy

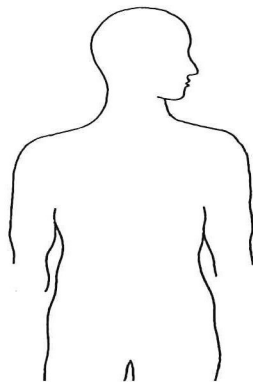
Vystřihněte obrázky a vlep je na příslušná místa. Popište pomocí učebnice. Vybarvěte patřičné trojice.

mozek

potřebujeme přijímat asi 2 litry tekutin denně

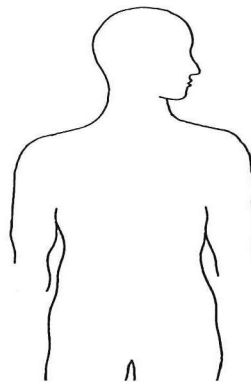
dýchání

plíce

choďte často na procházky

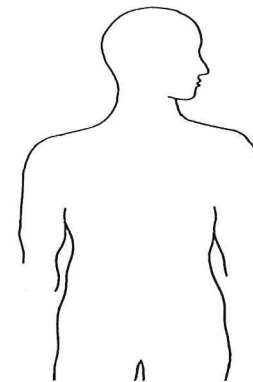
řízení těla

srdce a cévy

jezte méně, ale několikrát denně

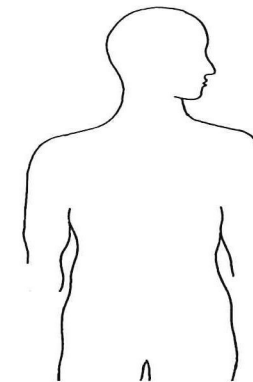
oběh krve

žaludek a střeva

vyhýbejte se úrazům hlavy

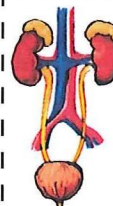
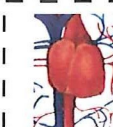
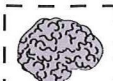
trávení a zpracování potravy

ledviny

při vážném zranění hrozí vykrvácení

vyučování

Doplňte: Naše _____ by měla být **pestrá a rozmanitá s dostatkem živin** (cukry, tuky a bílkoviny), **vitaminů** a dalších látek potřebných pro naše zdraví. Jíme méně, ale častěji. Není zdravé se přejídat. **Dodržujeme pravidelný** _____ režim.

jídlo – food [fu:d]

Přemýšlejte, co je zdravé.

ŽIJEME ZDRAVĚ

Přečtěte si, jak Ája pečuje o sebe a o své okolí.

① Udržuje čistotu svého těla.	⑤ Pravidelně sportuje.
② Jí zdravě.	⑥ Vyhýbá se prachu a kouři.
③ Udržuje v čistotě a pořádku okolí svého domova.	⑦ Obléká se přiměřeně, podle počasí.
④ Dbá o své zdraví při práci, zábavě i odpočinku.	⑧ Vyhýbá se delšímu pobytu na přímém slunci.

Rozdělte se do skupin. Každá skupina si vybere jednu z popsaných zásad zdravého způsobu života a uvede konkrétní příklady.

○ _____

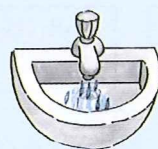
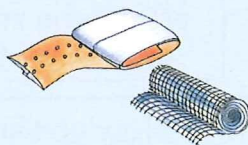
_____

_____

_____

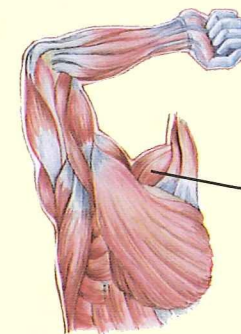
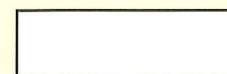

Očísľujte obrázky podle pořadí, v jakém budete postupovat při ošetření zranění.

Při cvičení **pozorujte** pokrčený prst nebo ruku.

Vystřihněte názvy částí těla, které slouží k pohybu, a vlep'te je k obrázkům.

Vyprávějte, jak jste byli nemocní. Popište, jak jste se cítili. Jak se nemoci, které jste prodělali, nazývají?

Doplňte: Být _____ neznamena jen netrpět žádnou chorobou nebo si nezpůsobit žádný úraz. Zdravý člověk má také dobrou náladu a je veselý. Chceme-li si udržet zdraví, měli bychom **do držovat zásady zdravého způsobu života.**

zdravý – healthy ['helθi]
nemocný – ill [il]

Co právě vidíte,
slyšíte nebo hmatáte?

JAK VNÍMÁME SVÉ OKOLÍ

1 Spojte věty s obrázky.

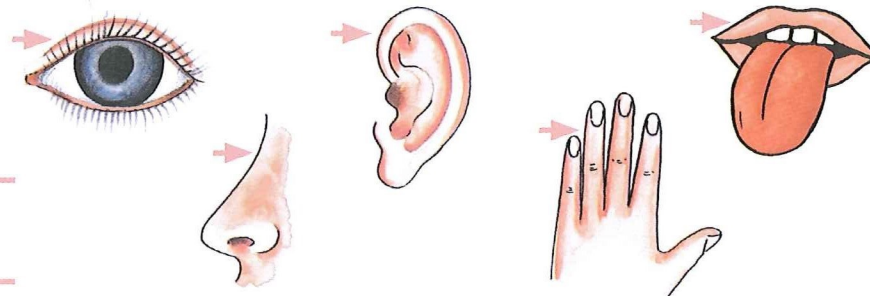
Pomocí čeho zjistíte, kolik je hodin? —

Jak poznáte při odchodu z domu, že je puštěné rádio? —

Čím ucítíte chlad, když budete stavět sněhuláka bez rukavic? —

Pomocí čeho poznáte, co maminka připravuje k obědu? —

Čím jednoduše zjistíte, ve které misce je sůl a ve které cukr? —

2 Popište, co všechno se stane ve vašem těle od chvíle, kdy vidíte na semaforu zelenou, do doby, než se rozejdete:

_____

3 Zavřete oči. Po chvílce je otevřete a **napište**, co všechno jste vnímali ve svém okolí sluchem:

_____

4 Popište, co se stane, když cítíte vůni oběda: _____

5 Vezměte si kostku cukru a přiložte ji na špičku jazyka. Ucítíte sladkou chuť. Vypláchněte si ústa vodou a přiložte kostku cukru ke kořeni jazyka. Zjistili jste, že sladkou chuť nevnímáme na h jazyka.

6 Vystříhněte podle vzoru: hmat – kůže (např. prsty) – hmatáme

sluch – – slyšíme

čich – – čicháme

chuť – – chutnáme

zrak – – vidíme

Doplňte: Své okolí vnímáme a poznáváme s. Ke smyslům patří: v, a,
h, ch a č. Části těla, ve kterých jsou smysly uloženy, nazýváme **smyslová ústrojí**.

oko – eye [ai]
nos – nose [nouz]
ucho – ear [iər]

jazyk – tongue ['tʌŋ]
kůže – skin [skin]

oko jazyk nos ucho

Co potřebuje naše tělo?

SPOLEČNÉ ZNAKY S OSTATNÍMI ŽIVOČICHY

Přečtěte si, co člověk potřebuje pro své zdraví. Spojte s patřičným obrázkem.

odpočívat

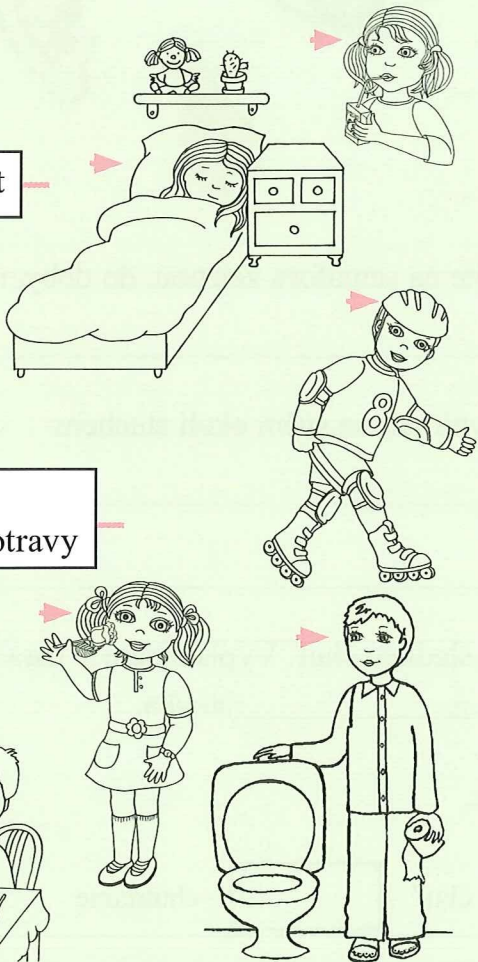
pravidelně a zdravě jíst

dostatečně pít

dýchat

vylučovat z těla vodu a nestrávené zbytky potravy

pohybovat se

Čím se lišíme od ostatních živočichů a od rostlin? Červeně vybarvěte potřeby člověka, žlutě zvířat a zeleně rostlin.

dýchá

přijímá vodu

vyživuje se

uvolňuje kyslík

vylučuje vodu

vylučuje nestrávené zbytky potravy

pohybuje se aktivně z místa na místo

dorozumívá se řečí

bydlí, obléká se, čte, sportuje...

člověk	zvíře	rostlina

Doplňte: Člověk má některé znaky společné se zvířaty. Společně s nimi patří do skupiny _____.

tělo – body ['bodi]

Chováte se pěkně ke svým kamarádům?

CO JE NEBEZPEČNÉ

Jak se chráníme před nebezpečím? Vybarvěte příslušné dvojice.

V parku vás chce odvést cizí člověk. Slibuje vám hračky nebo jiné věci.

Nedotkneme se jí a upozorníme ostatní děti. Řekneme o tom dospělým.

V pískovišti najdete injekční jehlu a stříkačku.

Nebudeme se s ním bavit. Ihned vyhledáme rodiče a řekneme jim o tom.

Cizí člověk vám nabízí sladkosti.

Kouření a pití alkoholu poškozují zdraví.

Starší nebo silnější spolužák vám často ubližuje.

Šikana může vést i k vážnému zranění, proto oznámíme dospělému, co se stalo.

Dospělí vám nabízejí cigaretu nebo alkohol.

Může to být droga, proto si nikdy od neznámého člověka nic nebereme.

Přečtěte si článek z novin. Některá slova v něm chybějí. Vystříhnete a vlepte je na vhodná místa.

Lidé si vědomě ničí zdraví pitím , kouřením nebo užíváním . Velmi vážným, často i smrtelným onemocněním je . Jednou z příčin jejího vzniku je . Kuřáci ohrožují i zdraví svých nejbližších. Nevyléčitelnou nemocí je . Virus, který způsobuje tuto chorobu, nazvali vědci HIV. Šíří se krví. Nebezpečné proto mohou být odhozené injekční stříkačky. Nikdy se jich nedotýkejte!

Doplňte: Lidé si vědomě ničí zdraví pitím *a* _____, kouřením nebo užíváním *d* _____. Smrtelné nebezpečí, které jim hrozí, jsou nemoci **rakovina** a *d* _____. Je důležité se umět bránit, pokud vám někdo nabízí alkohol, cigarety či drogy. Když vidíte, že někdo někomu ubližuje nebo se chová podivně, nebojte se požádat o pomoc.

nebezpečí – danger ['deindʒə]

ČLOVĚK V TÍSNI

Spojte telefonní číslo tísňového volání se správným obrázkem.

155

158

150

112

a) Vybarvěte, co je třeba sdělit operátorce při tísňovém volání.

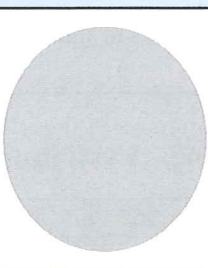
kolik je přibližně let zraněným, jejich jména a příjmení

jestli jsem si zapomněl svačinu

co se stalo, kde a kdy se to stalo

zda jsou všichni v bezpečí a jak vážná jsou zranění obětí

jaké je dnes počasí

b) Znáte dobře své osobní údaje? Nakreslete se a dopište údaje o sobě.

Jmenuji se _____

Je mi _____ let.

Bydlím _____

Moje telefonní číslo je _____

Vybarvěte situace, při kterých je nutné volat na telefonní linky tísňového volání. Škrtněte ty, kdy je volání nevhodné.

ztratil jsem sešit

mám rýmu

odřel jsem si koleno

v našem domě došlo k výbuchu

paní učitelka je nemocná

nechce se mi dnes jít do školy, píšeme písemku

bojím se večer po tmě sama v pokojíčku

nemůžu najít svoje pouzdro

někdo se vloupal do našeho auta

narazilo do nás auto, maminka je zraněná

sestra mě pořád poučuje, co mám dělat

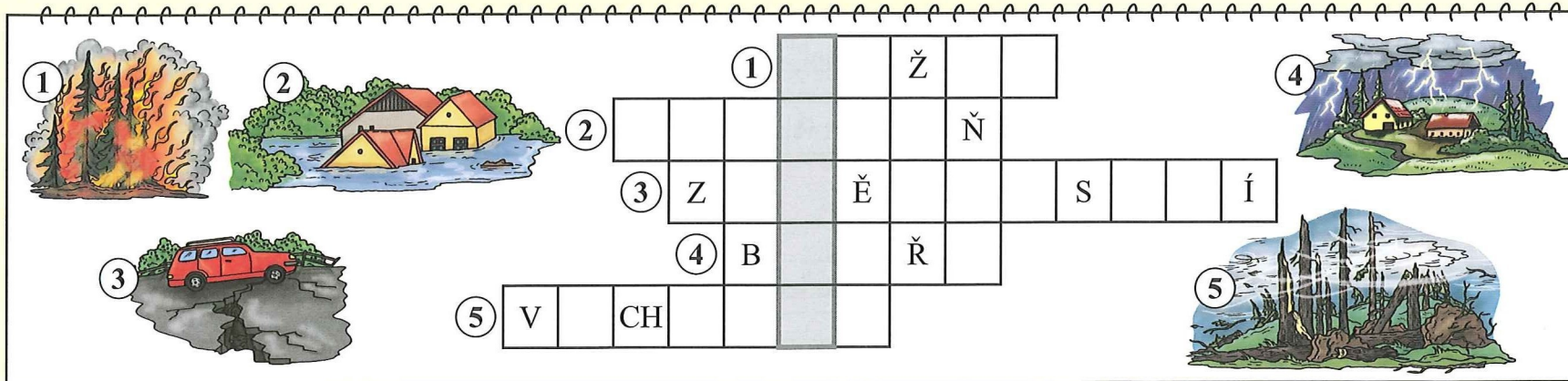

policie – **police** [pə'li:s]

hasiči – **fire brigade** [faɪə bri'geɪd]

záchranná služba – **ambulance** [ˌæmbjuləns]

 Rozluštěte názvy mimořádných událostí.

Napište do sešitu:

- Jak poznáte, že byl vyhlášen požární poplach. Kudy má vaše třída odcházet z budovy školy při vyhlášení požárního poplachu. Podle nápovědy popište, jak se máte chovat při odchodu z budovy školy do bezpečí. (zvuk sirény, zelené informační bezpečnostní tabulky, respektování poučení a rad vyučujícího, bezpečné chování při evakuaci budovy)
- Jak se zachováte při vyhlášení všeobecné výstrahy. (zavření oken a dveří, uposlechnutí pokynů ze sdělovacích prostředků)

Vyberte správnou možnost: Kolísavý zvuk sirény znamená **všeobecnou výstrahu / požární poplach**. Přerušovaný zvuk sirény **všeobecnou výstrahu / požární poplach**.

Doplňte: Tísňové linky jsou na telefonních číslech 150 – 112,
 ___ – Zdravotnická záchranná služba, 158 – 158. ___ je jed-
 notné evropské číslo tísňového volání SOS (hasiči, záchranná služba i policie). 112 na tísňové linky
112 zprávy. Ohrozíte tak záchranu si jiné osoby. Při mimořádných událostech (např. při
112, 112, 112 nebo 112) se řiďte radami
 dospělých. Chovejte se opatrně, abyste neohrozili životy ostatních lidí.

požár – **fire** [faɪə]
 povodeň – **flood** [flʌd]

bouře – **storm** [sto:m]

CÍTIT SE V BEZPEČÍ

- ① Přečtěte si definice následujících pojmů. Vybarvěte stejnou barvou pojem a definici, která ho popisuje.

EVAKUACE

opatření, která by měla předcházet např. nehodám nebo konfliktům

DISKRIMINACE

opatření pro přemístění osob např. z míst zaplavených vodou

PREVENCE

znevýchodnění lidí např. vzhledem k jejich tělesnému postižení

KYBERŠIKANANA

druh šikany, který využívá např. mobilní telefony nebo internet

- ② Vybarvěte bubliny s příklady slušného chování. Ohodnoťte toto chování do rámečku zapsáním 1*. Uveďte další příklady.

Pomohla jsem kamarádce s přípravou do školy.

Rozdělila jsem se se spolužákem o svačinu.

Půjčil jsem si bez dovolení od spolužáka gumu.

Poděkovala jsem paní učitelce za pochvalu.

Přinesl jsem nemocnému spolužákovi úkoly.

- ③ Co se vám nelíbí na chování vašeho kamaráda k vám? _____

_____

_____

Co byste chtěli změnit na svém chování? _____

_____

- ④ To, co byste chtěli změnit na chování svých spolužáků, nakreslete v podobě výstražné značky.

Ofoťte výstražné tabulky, které jste vytvořili, a **vystavte** je na dobře viditelné místo ve vaší třídě.

- ⑥ **Zahrajte si** na členy posádky potápějící se lodi. Pomocí lana vytvořte ovál (lodě). Pár žáků se uchopí za ruce a vytvoří záchranný člun. Žáci „na lodi“ si připnou na oblečení cedulky s názvy svých rolí: šperky, zásoba potravin, plovací vesta, hračka, GPS, playstation, mobilní telefon, nůž, pitná voda apod. Pokud žáci rozhodnou, že uvedenou věc k záchraně života využijí, pustí takto označeného spolužáka na palubu.

Co byste si vzali s sebou na opuštěný ostrov? Vysvětlete proč.

- ⑤ **Ptejte se** žáků ve škole. **Odpovědi zapište a zhodnoťte.**

a) Myslíš si, že opisování úkolů je správné?

ANO.

/	/	/	/	5
/				

 NE.

/	/	/		3

b) Zveřejnil(a) bys na facebooku to, s čím spolužák nesouhlasí?

ANO.

 NE.

c) Byl(a) jsi někdy svědkem šikany?

ANO.

 NE.

d) Hraješ si na nebezpečných místech?

ANO.

 NE.

e) Kamarádíš se všemi spolužáky?

ANO.

 NE.

Doplňte: Vyhýbáme se   místům. Chráníme své   i   zdraví.

7. OPAKOVÁNÍ – ZDRAVÍ

1

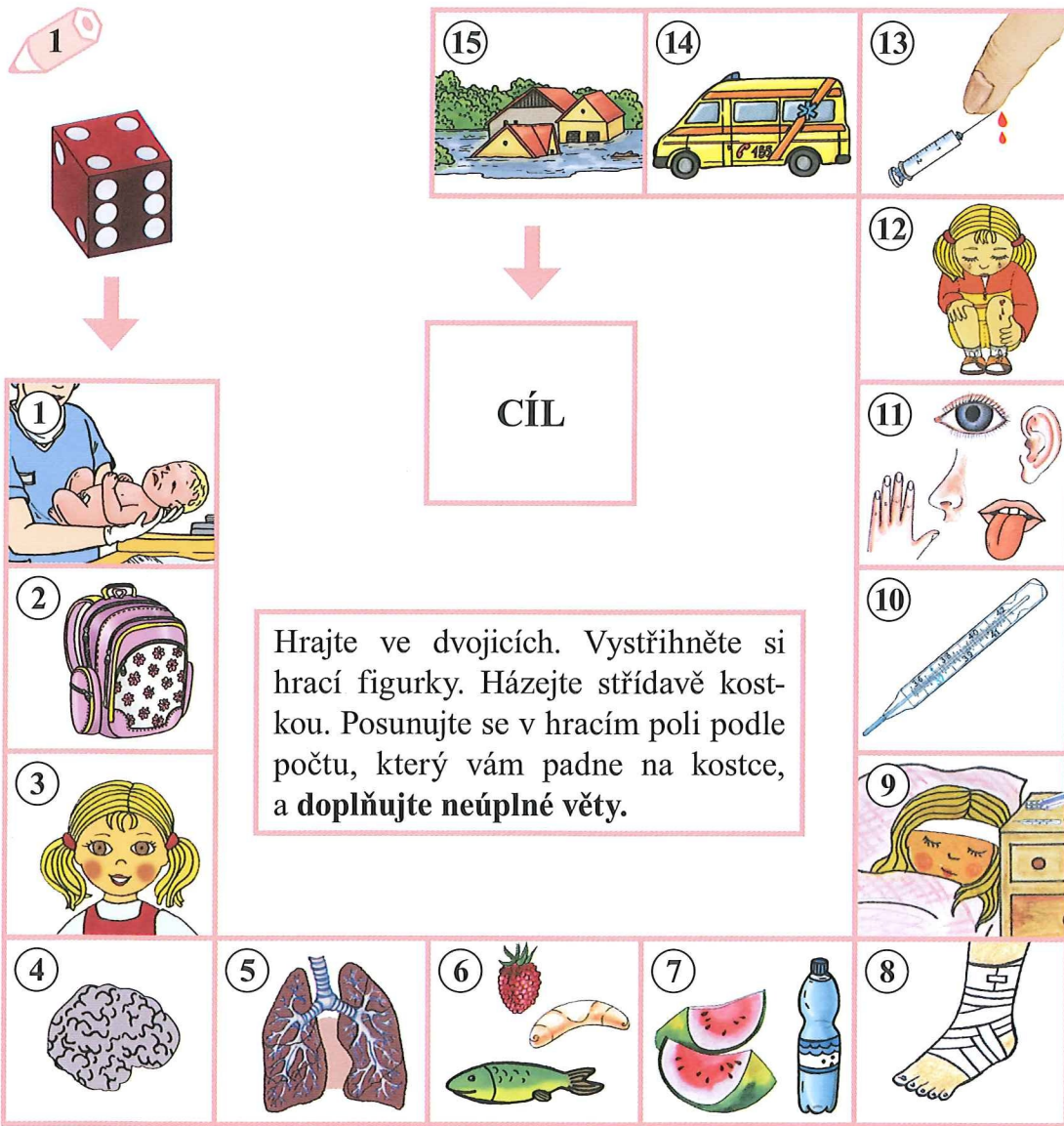

↓

CÍL

Hrajte ve dvojicích. Vystříhněte si hrací figurky. Házejte střídavě kostkou. Posunujte se v hracím poli podle počtu, který vám padne na kostce, a doplňujte neúplné věty.

15: Houses with a fire. 14: A yellow ambulance. 13: A hand holding a syringe. 12: A girl reading a book. 11: A human face with eyes, nose, mouth, and ears. 10: A thermometer. 9: A girl with a bandage on her forehead. 8: A foot with a bandage. 7: A watermelon slice and a water bottle. 6: A fish and a shrimp. 5: Human lungs. 4: A human brain. 3: A girl's face. 2: A school backpack. 1: A nurse holding a baby.

- ① Dítě se uvnitř těla matky vyvíjí d... měsíců.
- ② Když začnete chodit do školy, už nejste předškolákem, stane se z vás š...
- ③ Když jsme zdraví, jsme veselí a máme dobrou n...
- ④ Činnost celého těla řídí m...
- ⑤ Ústrojí v našem těle, kterým dýcháme, se nazývá p...
- ⑥ V potravě přijímáme ž... (cukry, tuky, bílkoviny), vi... a vl...
- ⑦ Denně je zdravé vypít asi d... litry tekutin.
- ⑧ Odřeninou, popáleninu nebo pořezání nazýváme ú...
- ⑨ Angína není úraz, je to n...
- ⑩ Příznakem nemoci je např. ...
- ⑪ Smysly v oku nazýváme z..., v uchu s..., v nose č..., v jazyku ch... a v kůži h...
- ⑫ Když ubližuje spolužák spolužákovu nebo po něm vyžaduje služby či peníze, je to š...
- ⑬ Mezi velmi vážné nemoci patří A... a r...
- ⑭ Telefonní číslo na první pomoc je ...
- ⑮ Mezi mimořádné události patří např. p...

7. ÁJIN ZPRAVODAJ „ZDRAVÍ“

Připravte články do svého třídního nebo školního zpravodaje na téma Zdraví.

ČJ 1. Doplňte, co děláte pro svoje zdraví.

Piju denně alespoň _____ litry tekutin.

Jím méně často, ale pravidelně / často / nepravidelně během dne.

Jím pestrou stravu s dostatkem vitaminů. / Jím jen to, na co mám chuť?

Pohybuji / Nepohybuji se často v zakouřeném prostředí.

Doma si svůj pokojíček často větrám / nevětrám.

Rád(a) / Nerad(a) sportuji.

Hraji si raději sám na počítači / s kamarády.

Vezmu / Nevezmu si od cizích lidí žádné sladkosti, může to být droga.

M 2. Z čísel z nabídky vytvořte telefonní čísla tísňového volání.

1	1	0						
1	5	5	5	1				
2	5	1	8					

VV 3. Nakreslete výstražnou tabulku, kterou znáte. Připište její název.

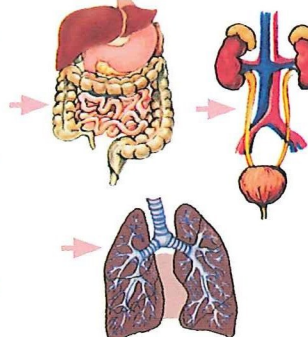

ČJ 4. Spojte, co k sobě patří.

	 Tom	 Ája
ŠKOLÁK	DOSPĚLÝ	
	 Ájina máma	 Ájin dědeček
PŘEDŠKOLÁK	STARÝ ČLOVĚK	

ČJ 5. Přečtěte si, co doporučuje lékař. Pro které ústrojí uvnitř našeho těla je jeho doporučení potřebné? Spojte patřičné trojice.

Pijte asi 2 litry tekutin denně.	trávicí	
Vyhýbejte se zakouřenému prostředí.	dýchací	
Jezte pravidelně, ale méně sladkostí.	vylučovací	

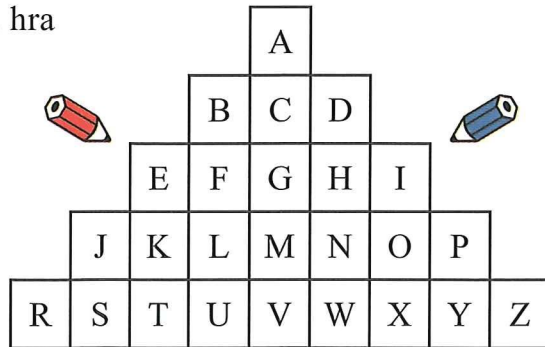
7. Zvládat návyky osobní hygieny. 8. Chápat, že spánek, odpočinek a aktivní pohyb je zdravý. 9. Uvést, proč škodí časté a dlouhé sezení u počítače či u televize. 10. Dokázat odmítnout drogy. 11. Rozeznávat nebezpečná místa ve svém okolí. Uplatňovat způsoby bezpečného chování při setkání s neznámými lidmi. 12. Ovládat komunikaci s operátory tísňových linek. Adekvátně reagovat na pokyny dospělých při mimořádných událostech.

KVÍZ: CO JSME SE S ÁJOU NAUČILI OD I. ROČNÍKU

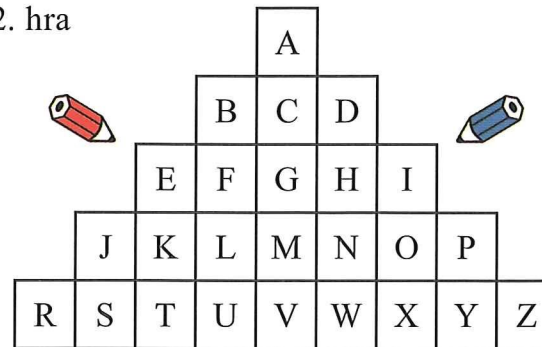
Pyramida. Hrajte ve trojicích. Střídavě vybírejte otázky k určitým písmenům abecedy a odpovídejte na ně. Každá odpověď začíná právě tímto písmenem. Třetí spoluhráč kontroluje správné odpovědi v klíči. Pokud správně odpovíte, vybarvěte si patřičné písmeno v pyramidě. Když se vám podaří uzavřít vybarvená písmena svého spoluhráče řadou svých vybarvených písmen, vyhráváte. Hru si můžete zopakovat.

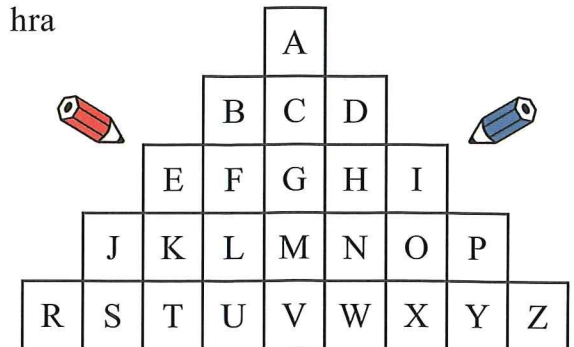
1. hra

2. hra

3. hra

- A Jak se nazývá jedna z nemocí?
- B Které je druhé největší město České republiky?
- C Které ovoce obsahuje vitamin C?
- D Jak říkáme místu, kde žijeme?
- E Ve kterém světadílu leží Česká republika?
- F Jak říkáme jedné z jarních květin?
- G Jak se nazývá zmenšený model světa?
- H Muchomůrka nepatří mezi rostliny. Kam patří?
- I Jak se nazývá jedno ze zaměstnání?
- J Který strom má plody kaštany?
- K Jak se jmenuje jeden z nejoblíbenějších domácích mazlíčků?
- L Jak se nazývá vnitřní orgán našeho těla, který slouží k vylučování?
- M Jak říkáme obci, kde žije víc než 3 tisíce obyvatel?

- N Jak se nazývá skupina rostlin, které nevytvářejí květy?
- O Do jaké skupiny živočichů patří ti, kteří se mohou pohybovat ve vodě i na souši?
- P Kam se dovoláte na telefonní číslo 158?
- R Co společně s živočichy a houbami patří mezi živé organizmy?
- S Co nám dává teplo a světlo, jednu z nezbytných podmínek života?
- T Jak říkáme mámině sestře?
- U Jak se nazývá jedna z osmi planet sluneční soustavy?
- V Které zimní svátky patří mezi nejoblíbenější?
- W Jak se řekne anglicky západ?
- X Jak říkáme přístroji, který používáme na kopírování?
- Y Kterou hlásku čteme v abecedě jako ypsilon?
- Z Která skupina rostlin patří mezi užitkové?

ŘEŠENÍ VYBRANÝCH ÚKOLŮ

📖 str. 7

① D E J
 ② H L A V N Í
 ③ Z Á K A Z
 ④ P Ř E C H O D
 ⑤ S T E Z K A

🏠 str. 23

1b	12b	4a	11b	2b
3a	5a	5b	1a	7a
7b	9b	6b	6a	8b
10a	8a	10b	4b	11a
1a	9a	3b	12a	2a

🐜 str. 39

V	P	O	N	E	Ž	A	T	A	Z	A	
Í	P	O	L	O	J	A	S	N	O	H	
T		O	Č	H	Í	N	S	A		L	
R	D	U	H	A	B	O	Ů	Ř	K	A	M
S	Ť	Š	É	D	K	R	O	U	P	Y	Í

🐜 str. 44

① R O Z M N O Ž U J Í se
 při ② V Ý Ž I V Ě vylučují kyslík
 rostou a ③ V Y V Í J Í se
 při dýchání vylučují ④ O X I D uhličitý
 otáčí ⑤ K V Ě T za sluncem

📖 str. 72 Pyramida

A – angína, B – Brno, C – citron, D – domov, E – Evropa, F – fialka, G – glóbus, H – houby, I – instalatér, J – jírovec, K – kočka, L – ledviny, M – město, N – nekvetoucí, O – obojživelníci, P – policie, R – rostliny, S – Slunce, T – teta, U – Uran, V – Vánoce, W – west, X – xerox, Y – Y, Z – zelenina.

📖 str. 27

① ve Š K O L E
 ② U Č I T E L
 ③ K O N Í Č K Y
 ④ C U K R Á R N A
 ⑤ P O V O L Á N Í
 ⑥ V Ý R O B K Y
 ⑦ L É K A Ř

📖 str. 24

1 Č E C H
 2 O R L I C E
 3 M Ě S T A
 4 K R A J E
 5 N Á M Ě S T Í
 6 P R E Z I D E N T
 7 M E T R O
 8 P R A H A
 9 P I T N O U
 10 B R N O
 11 V L T A V A
 12 H A S I Č E
 13 Z V O N E K
 14 A D R E S U

📖 str. 42

užitková	zrak	24	8	neživé
podzim	zima	chránit	kyslík	živé
slaná	litry	páru	led	Země
živiny	dýchá	půdě	neživých	čtyřech
obíhají	Slunce	pitnou	sladká	život

str. 52 ①

S⁴ A⁹ V⁹ C¹⁰ I¹⁰
 R⁵ Y
 O¹ B⁷ O⁷ J⁷ Ž⁷ I⁸ V⁸ E⁸ L⁶ N⁶ Í⁶ C⁶ I⁶
 Y P Á

str. 30 ③

S	E	S	T	Ř	E	N	I	C	E
E	C	E	N	A	R	T	A	R	B
S	D	Ě	D	E	Č	E	K	J	R
T	A	K	Č	I	B	A	B	Á	A
R	M	A	T	K	A	A	T	E	T
A	S	T	R	Ý	C	E	T	O	R

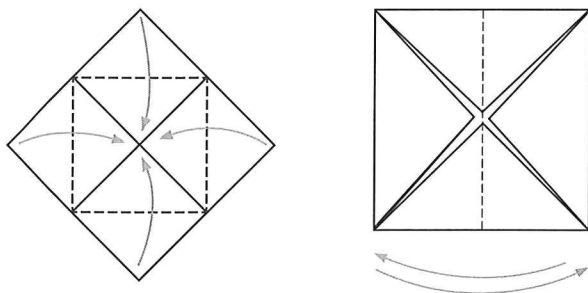
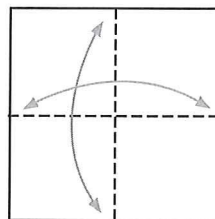
🐜 str. 55

L	I	Š	E	J	N	Í	K	Y	S
K	S	Č	Í	J	A	Z	P	S	L
O	R	Ž	Á	B	A	T	V	L	U
D	B	Á	L	E	P	U	E	O	N
Ě	A	Č	V	E	S	L	V	N	E
V	Ž	C	H	N	A	T	I	E	Č
D	A	S	O	V	R	P	R	V	N
E	N	T	L	R	U	Á	K	O	I
M	T	K	V	O	H	N	A	S	C
R	Á	K	O	S	O	P	I	C	E
S	E	P	Ď	A	R	P	A	K	

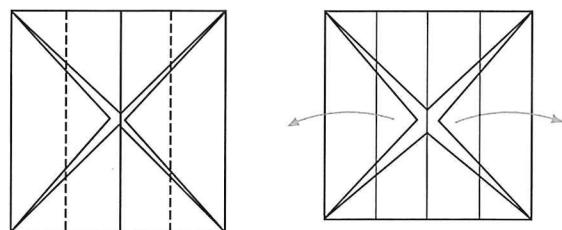
PŘÍLOHA

Příloha 1 (Návod na složení krabičky)

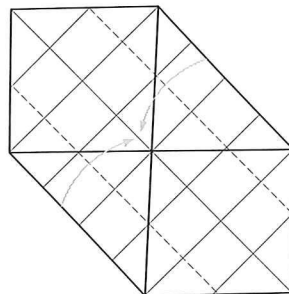
1. Z papíru formátu A3 vystříhneme čtverec pro víko krabičky. Čtverec přeložíme dvakrát v půli a znovu rozložíme.
2. Všechny čtyři rohy přiložíme ke středu čtverce.
3. Skládanku přepůlíme a opět rozložíme.

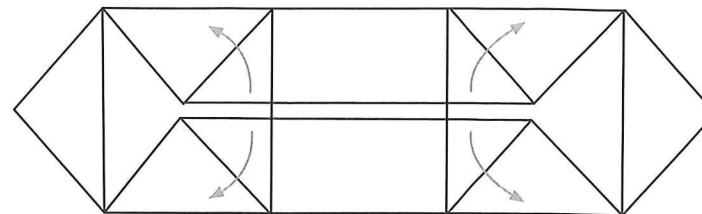
4. Levou a pravou stranu skládanky přiložíme nyní ke středu. Potom znovu rozložíme.
5. Levý a pravý cíp skládanky rozložíme.

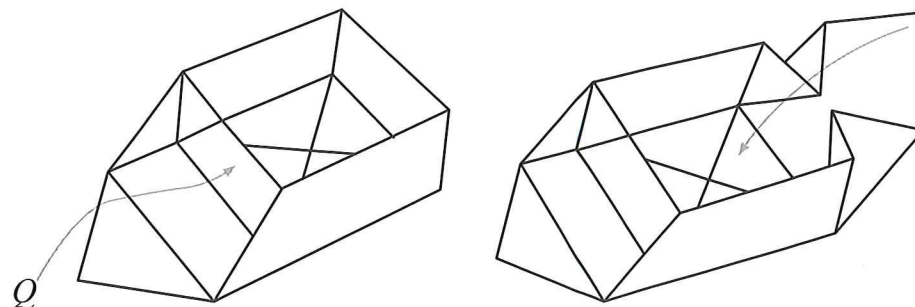
6. Horní a dolní část přiložíme ke středu.

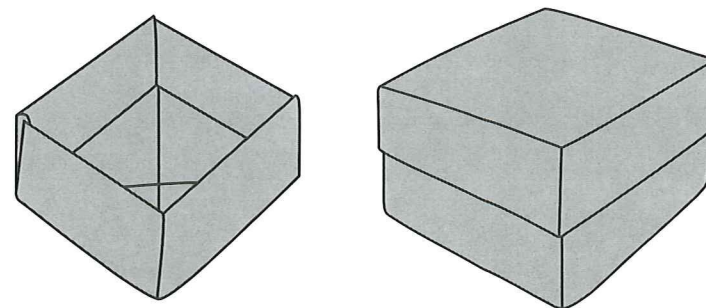
7. Na nákrese je situace, která vznikne při přehybu.

8. Uchopíme nejdříve horní a dolní roh vpravo, vtlačíme je k sobě podle nákrese a přeložením celého pravého cípu vytvoříme hranu krabičky.
9. Potom uděláme totéž i na levé straně.

10. Stejným způsobem složíme dno krabičky. Tentokrát ale vycházíme ze čtverce, jehož strana je o 0,5 cm kratší.

1. Jak se k sobě chováme?

 str. 7

2. Podle čeho se orientujeme cestou do školy?

 str. 8

3. Co bychom měli vědět jako chodci nebo cyklisté?

 str. 9

8. Kde všude jste se setkali s vodou v krajině?

 str. 17

9. Podle čeho přesně určíme světové strany?

 str. 18

10. Co znamenají pojmy stanoviště, obzor, zorientovat se?

 str. 19

1. Jak vypadají malé obce?

 str. 10

2. Které obce patří mezi města?

 str. 11

3. Jaká místa navštěvujete ve své obci?

 str. 12

4. Víte, na kolik částí je rozděleno území České republiky?

 str. 13

5. Jak se nazývá společenství zemí Evropy, do kterého patří i Česká republika?

 str. 14

6. Jaký je povrch České republiky?

 str. 15

7. Jaké typy krajin rozeznáváme?

 str. 16

1. Co děláte ve volném čase?

 str. 20

2. Jaká je práce vašich rodičů?

 str. 21

1. Co děláme o Vánocích?

 str. 23

1. Co je součástí našeho světa?

 str. 24

2. Co jsou přírodniny, suroviny a lidské výtvořky (výrobky)?

 str. 25

3. Kde se výrobky prodávají?

 str. 26

4. Co používáme k placení?

 str. 26

5. Jaký tvar má Země?

 str. 27

6. Proč je neživá příroda pro nás tak důležitá?

 str. 28

7. Jaký význam má voda pro rostliny, zvířata a člověka?

 str. 28

8. Jaký význam má vzduch pro rostliny, zvířata a člověka?

 str. 30

9. Jaký význam má pro rostliny a zvířata půda?

 str. 30

10. Jaký význam má Slunce?

 str. 31

1. Co je živá příroda?

 str. 36

2. V čem se odlišují houby od rostlin?

 str. 37

3. Jaké společné znaky mají rostliny?

 str. 38–39

4. Jak třídíme rostliny?

 str. 40

5. Co jsou léčivé, jedovaté a zákonem chráněné rostliny?

 str. 41

6. Proč pěstujeme okrasné rostliny?

 str. 44

7. Proč pěstujeme užitkové rostliny?

 str. 45

8. Co patří mezi polní plodiny?

 str. 46–47

9. K čemu slouží rostlinám kořeny?

 str. 50

10. K čemu slouží rostlinám stonky?

 str. 51

11. K čemu jsou důležité listy?

 str. 51

12. K čemu slouží rostlinám květy?

 str. 52

13. K čemu slouží rostlinám plody?

 str. 53

14. Jaké společné znaky mají živočichové?

 str. 56–57

15. Jaké jsou rozdílné znaky života rostlin a živočichů?

 str. 57

16. Kdo jsou obratlovci?

 str. 58–59

17. Kdo patří mezi bezobratlé živočichy?

 str. 60

18. Jak dělíme živočichy podle toho, čím se živí?

 str. 61

1. Jak nazýváme období, kterými v životě procházíme?

 str. 65

2. Jak se nazývají základní části našeho těla?

 str. 66

3. Co obsahuje zdravá strava?

 str. 67

4. Co děláte pro své zdraví?

 str. 69

5. Jaké společné znaky má člověk s ostatními živočichy?

 str. 70

6. Čím se odlišujeme od ostatních živočichů?

 str. 71

7. V jakých nebezpečných situacích se můžete ocitnout v létě v lese?

 str. 72

8. Jak se zachováte, pokud se ztratíte ve městě?

 str. 72

9. Vyjmenujte situace, při kterých vám může hrozit nebezpečí od neznámých cizích lidí.

 str. 73

10. Jak rozeznáte bezpečné cizí lidi od těch nebezpečných?

 str. 73

11. Popište, jak se zachováte, pokud vás obtěžuje cizí nebezpečný člověk.

 str. 73

12. Co patří do základního vybavení lékárničky?

 str. 73

13. Vyjmenujte důležitá telefonní čísla tísňového volání. Vysvětlete, proč se nesmí zneužívat.

 str. 74

14. Popište průběh telefonního rozhovoru s operátorem na tísňové lince.

 str. 75

15. Co je mimořádná událost? Jak se vyhláší? Popište, jak se zachováte po jejím vyhlášení.

 str. 75